

3 lei

Taxa postală plătită în nume aprobării Dir. Gen. PTT No.

MAGYAR LAPOK

T. Otthon Irók és Hirl.

Főszerkesztő és a szerkesztésért felelős: dr Paál Árpád
KERESZTÉNY POLITIKAI NAPILAP
 VI. évfolyam, 214 (1656) szám * Csütörtök, 1937 október 21
Főmunkatárs: dr Gyárfás Elemér

A semlegességi bizottságban legfőbb kérdés lett a hadviselő jogok elismerése

A szovjet is hajlandó az elismerésre, ha előbb visszavonják az önkénteseket. — Az olaszok előbb a hadviselő jogok elismerését kívánják

Londonból jelentik: A semlegességi bizottság elnöki albizottsága kedd délután 5 órakor megkezdte nagy érdeklődéssel várt tanácskozását. Az ülés előtt Eden hosszabb megbeszélést folytatott Corbin francia nagykövettel. Németországot az ülésen a távollevő Ribbentrop nagykövet helyett Wöhrmann ügyvivő képviselte.

A portugál nagykövet hosszabb beszédben a benemavatókai egyezmény megsértésével vádolta a szovjet-kormányt. A nyoni egyezmény — mondotta — méltánytalan módon előnyben részesítette a valenciai kormányt. Sürgette, hogy minél előbb adják meg Franco tábornoknak a hadviselő jogokat. A portugál kormány hajlandó pártolni a mindkét táborban harcoló önkéntesek egyenlő számban való visszavonását. Végül kijelentette, hogy Portugália kész visszaállítani a Spanyolországgal közös szárazföldi határ ellenőrzését, ha a franciák ugyanezt teszik a pyrreusai határon.

A portugál megbízott beszédét Eden a következő megjegyzéssel szakította félbe: — Sok kijelentésre felelhetnék, de az albizottsági ülés hely és idő szempontjából nem alkalmas ilyen kijelentésekre, miután a tanácskozás tárgya a francia javaslatokra adott válaszok megvizsgálása.

Wöhrmann német ügyvivő melegen pártolta azt az angol javaslatot, hogy az albizottság térjen vissza az angol terv megvizsgálására, melyet pontonként tárgyaljanak és pedig: a hadviselő jogok megadását az önkéntesek elszállítása előtt.

A cseh, belga és svéd megbízottak a francia javaslatot támogatták. A „Press Associa-

tion” szerint Maiski szovjet nagykövet elutasította a francia javaslatot azzal az indoklással, hogy elfogadása csak további végnélküli megvitásokra adna alkalmat és ennek védelme alatt a „lázádok” fegyverrel és emberrel való támogatása tovább folya. Kormányának megbízásából kijelentette, hogy a szovjet-kormány a korábbi esetekre való tekintettel a legkisebb mértékben sem kívánja vállalni a felelősséget olyan politikáért, mely a „törvényes spanyol kormány” érdekeire már eddig is eléggé hátrányos hatással járt. A szovjet-kormány örömmel üdvözlölné, ha mindkét oldalon a nem spanyol önkéntesek tényleges arányszámához mérten jelentős számú önkéntest nyomban visszavonának. A szovjet-kormány az ellenőrzés kiépítését csak akkor tekintené hasznosnak, ha újból életbeléptetnék és megerősítenék a tengeri ellenőrzést az egész spanyol partvidéken. Általában tengeri ellenőrzés nélkül semmi ok nincs arra, hogy fenntartsák a hajókon való megfigyelők rendszerét és a határok megfigyelését. A szovjet-kormány hajlandó megvizsgálni a hadviselő jogok megadásának kérdését, ha végleg visszavonják az összes nem spanyol önkénteseket, akik a katonai műveltekben résztvesznek. Ha az angol, francia és más kormányok még hisznek a mostani politika sikerében, a szovjet-kormány nem akar munkájuk elé nehézséget támasztani, de minden felelősséget elhárít magától.

Végül Maiski után Eden a helyzetet röviden összefoglaló megjegyzésében megállapította, hogy a szovjet és portugál kormány kész szigorúan ellenőrizni a Spanyolországba irányuló hadianyagszállítást és ez az egyetlen pont, amelyben eddig megegyezés jött létre.

Eden összegező megállapítása: Örvény tátong a két álláspont között. — Megkísérik az összeegyeztelést

Amikor a megbízottak ismét vitázni kezdtek arról, hogy mennyiben tér el az angol javaslat a francia indítványtól, Eden egyengetőrai megszakítást javasolt, hogy a megbízottak bizalmas megbeszélést folytathassanak. 6 óra 15 perckor az ülést újra megnyitották. Eden a következő bejelentést tette: — A helyzet a következő: a francia tervre adott válaszok nem egybehangzóak. A szovjet megbízottja kijelentette, hogy a hadviselő jogok megadásának az összes önkéntesek elszállítástól kell függenie. Olaszország viszont előbb akarja megadni a hadviselő jogokat és csak azután szállítani el az önkénteseket. Hasztalan hunynánk szemet a fennálló nézet-

eltérések felett. A helyzet komoly. Ezt nem volna helyes titkolni és nem volna tanácsos bizonytalan időre a bizottság ülését elnapolni, mielőtt megegyezés jönne létre. A megegyezésnek okvetlen lehetségesnek kell lennie. A jelen pillanatban örvény tátong a két álláspont között. Ez az örvény már július óta fennáll, de hiszem, hogy át lehet hidalni. Ezért azt javaslom, hogy a bizottság szerda délután 3 óra 30 percére napolja el ülését és remélem, hogy ez idő alatt utat s módot lehet találni, hogy kissé közelebb hozzák egymáshoz a két álláspontot.

A javaslatot a bizottság tagjai elfogadták. A szerdai ülésen szintén Eden elnököl

Tévedés

Irta: Debreczy Béla

Csak töredékét hallottam annak az előadásnak, amelyet Budapesten, a kisebbségi magyar írók előadóestje keretében Berde Mária: „Szemben az ifjúsággal” címen tartott. Hallottam pedig az előadás záró mondatait. Azt a részt tehát, amely a levont következtetéseket, az előadó felfogásából leszűrt megállapításokat szokta magában foglalni.

Berde Mária zárómondatai szerint új nemzedékre van szükség. Olyan nemzedékre, amely nem irigylti többségi, (adott esetben tehát román) társainak kenyerét. Új nemzedékre, amelynek új lelkeségéből felsorakozott munka és leszállított anyagi igény fakad. Mindezt — az előadó szerint — a jobb emberiérzés értékelni fogja s ez az ifjúság boldogulni fog, mert a népdallal szólva: „árvából lesz jó katona.”

Magam is aláírom, hogy az ifjúság életútjának helyes megjelölése a fokozott munka és a leszállított életigény. Ez az út azonban nem új, hisz ezt a göröngyös utat tapossa nálunk két évtized óta ifjú és öreg egyaránt, terhettöbbletként cipelve vállain az élet szokott terhei mellett a kisebbségi származással együttjáró külön nehézségeket.

Berde Mária nem látja a munkafokozás és igényleszállítás kényszerjellegét, nem vizsgálja a kérdést alkotmányjogi szempontból s nem érzi át azt a lélektani hatást, amelyet az etnikai kisebbségek lelkében az emberi egyenlőség elvével s az alkotmány tételes rendelkezéseivel egyaránt ellentétben, az alkotó munka feltételeinek, az érvényesülésnek és a kiáltó egyenlőségnek érzete kivált. Ő egyszerűen számol a tényekkel, hirdeti a belenyugvást abba a helyzetbe, mintha a törvényellenes jogegyenlőség természetzerű következménye volna a kisebbségi sorsnak. Aszkéta szellemet akar belenevelni az ifjúságba. Aszkéta szellemet, amely feladja az azonos érvényesülési lehetőség reményét, feladja a küzdelmet az egyenlőség alaptörvényben biztosított jogának kivívásáért, s amely inafeszített munkafokozással s az életigények lefokozásával hangtalanul tűri és vállalja a jogfosztottak szerepkörét.

Magam és velem együtt igen-igen sokan másként gondolkodunk e kérdéskör. Mi megértjük, ha a kisebbségi ifjúság lelkeségyen elégedetlenség fakad.

Életprogram tehát csak a küzdelem lehet: küzdelem a törvény, az alkotmány beteljesüléséért, küzdelem az emberi jogegyenlőség keresztényi jogelvének érvényesüléséért, küzdelem az azonos jogokért, az államszervezet elnyeinek azonos élvezetért. Maga a munkafokozás, az életigény leszállítása pedig csak eszköze lehet ennek a küzdelemnek; helytállás — a munkáldozatokra és nélkülözésekre való tekintet nélkül — az eredmények eléréséig, de nem a kényszeredett sorsba való belenyugvás-ként.

Berde Máriaiból mintha hiányoznék az öntudatos ifjúság e küzdelmet parancsoló szellemének a megértése. Mert csak e megértésbeli hiány miatt történhetik, hogy — igen szerencsétlen terminológiával — még figyelmezteti is az ifjúságot, hogy ne táplálja az „irigység” érzetét többségi társaival szemben.

Az irigység, ez az alantas emberi érzés, nem egyéb, mint sóvárgó érzés a másik által kiérdemelt munkakör után. Méltatlan és beteges vágyakozás a méltók rovására. Avagy a

legenyhébb értelmezés mellett is lelki ellenérzés a kiérdemelt életlehetőségek láttára, csak azért, mert más az, aki élhet, aki boldogulni képes. Hogy tehát a magyar ifjúság irigység vádjával legyen illethető, ennek előfeltétele, hogy az életlehetőségek birtokába jutó többségiek tényleg méltóbbak legyenek elnyert pozíciójuk betöltésére, vagy a százezernyi eset mindenikében legalább azonos képességűek és képzettségűek versenyében maradjon le a mellőzött kisebbségi ifjúság. Vagy pedig azt kell elismernünk, hogy az etnikai származással

szemben nincs megbecsülendő emberi érték

Berde Mária is alig hiheti, hogy ezen az úton annak megállapításához lehet jutni, hogy a magyar ifjúságot az irigység vádja illetheti.

Berde Mária defetista térre tévedt s tévedését a Budapesten aratott tapsvihár sem teszi menthetővé. Felfogása nem menthető még az- zal sem, hogy külföldön nem lehet ezt a kérdést politikai szempontokból tárgyalni. Ez csak arra lehetett volna ok, hogy ne tartassék meg maga az előadás.

Tőzsdei hullámverések Amerikától Európáig

Az arlami költségvetések hiányai okozzák az izgatottságokat

Newyorkból jelentik: A newyorki tőzsde hét- től és keddi zuhanása kedden a zárlati időre meg- akadt, sőt a vezető értékek zárásakor teljesen vagy részben visszanyerték kezdeti veszteségeiket. Ez nem várt meglepetés volt, mert kedden három- rás olyan fejvesztettség volt észlelhető a tőzsdén, amilyenre esztendőnk óta nem volt példa. Zárás előtt hatalmas vásárlási kedv indult és a tőzsdeidőn belül két és félmillió értékpapír cse- rélt gazdát.

Valószínű, hogy a tőzsde-ingadozás Roosevelt beszédére vezethető vissza, amelyben bejelentet- te, hogy az 1937-38. évi költségvetési hiány, amelyet 418 millió dollárra becsültek, 619 millió

dollár lett.

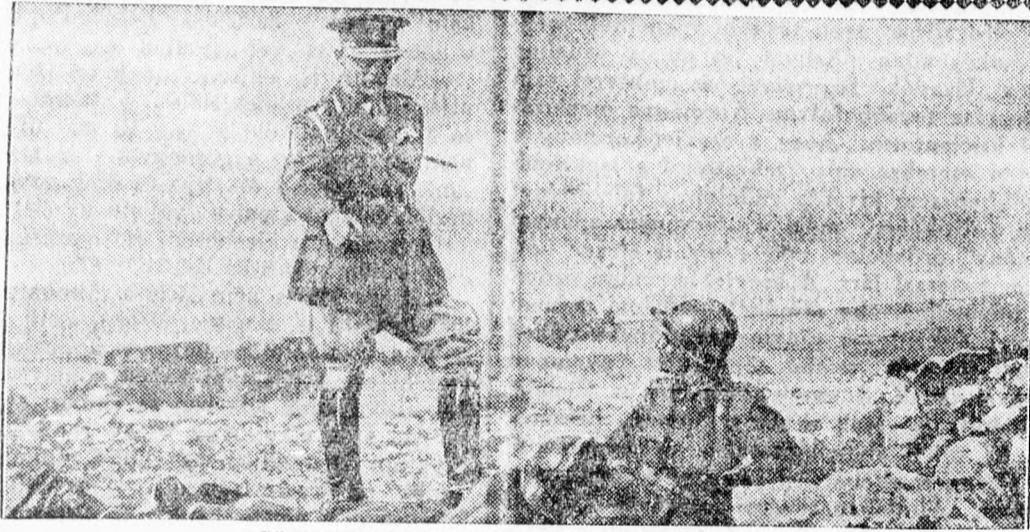
ATHATÁS PÁRIZSRA

Párizsból jelentik: A newyorki tőzsde inga- dozása a francia tőzsdére is kihatással volt, de a francia tőzsde bizonyos ellenállásról tett tanusa- got, a Valutapiacra a frank tovább javult.

PRÁGÁBAN UJABB ZUHANÁS

Prágából jelentik: Kedden újabb áresés volt a prágai tőzsdén. Az áreséseket a kormány adó- terveiről elterjedt hírek okozták. Az utótőzsde valamivel barátságosabbnak mutatkozott.

A pénzügyminiszter rádióbeszédet mondott

Görögország királya katonái között.

A Macedoniában tartott őszi hadgyakorlaton a görög király személyesen adott harcászati utasításokat katonáinak.

„Jézusfaragó ember“

Nyirő József drámája a budapesti Nemzeti Színházban

Beszámoltunk arról a nagy iro- dalmi és közönségsikeréről, amely Nyirő József „Jézusfaragó ember“- ének budapesti nemzeti színházbeli bemutató előadását kísérte. Az aláb- biakban leközzöljük Csuka Zoltán színházi számolóját a „Jézusfaragó ember“ című Nyirő-drámáról. Ez a cikk egyébként a „Láthatár“ legutóbb ideérkezett számában jelent meg.

A budapesti Nemzeti Színház jubileumi évadjában Nyirő Józsefnek, a transzylvániai magyar irodalom egyik legnagyobb elbeszélőjének első drámáját, a „Jézusfaragó ember“-t mint első ideai eredeti bemutatást tűzte műsorára s ez a megbecsülés nemcsak Nyirő kivételes írói tehetségének, hanem a transzylvániai magyar irodalomnak, közelebről a szárnyát most bontogató transzylvániai magyar drámairodalom- nak is szólott. Annak a drámairodalomnak, amely az ideai év tavaszán olyan sokatigérő alkotással mutatkozott be Budapest egyik magán- színházában, mint Kós Károly Budai Nagy An- tala. Annak a drámairodalomnak, amely — bár egész sorozatot terveztek bemutatni — nem ju- tott túl ezen az első bemutatkozón, mert a transzylvániai magyar dráma már természeténél fogva sem pesti magán-színház, hanem a nemzet első színpadát igényelhetette s azoknak volt igazuk, akik azt ítélték, hogy a sorozat

nem is kerül lebonyolításra a magán-színházban. A Nemzeti Színház igazgatósága ezt az igazságot ismerte fel, amikor helyet adott Nyirő József első drámái kísérletének, a Jézusfaragó ember- nek s ez az első bemutatás egyúttal az ideai ün- nepi évad első eredeti bemutatója is volt.

Nyirő József a székely népi lélek legalapo- sabb ismerője, elbeszélései a székely földből fakadnak és a székely lelket tükrözik vissza. A színpadi technika ezer apró raffinaltságával eddig még nem került szembe ez a robusztus székely tehetség s most, hogy a Jézusfaragó ember témáját színpadon láttuk viszont, sokszor kellett úgy éreznünk, hogy a Nyirő-novellák olyannyira kedvelt figurája, a havasi medve ke- rült a színpadra s kicsit még idegenül és nyug- talanul járkal ide-oda s nem tudja, mit is kezd- jen a sok őserővel és eredetiséggel, ami az izma- ban él és a vérben bizserg. A Jézusfaragó ember egy cluji szobrász, aki a székely nép föld- jén telepszik le, ott akar kenyeret keresni s feszületeket farag a templomok részére. Ez a szobrász zseni, népének nagy tehetsége, aki két gyermekével és feleségével szörnyű nyomorban él s ez a szörnyű nyomor még közelebről meg- érteti vele népe nyomorát s megláttatja vele azt a Krisztust, akit az emberiség nemcsak meg- feszített, de meg is csúfol, aki a keresztfán gyöt- rődik a világ ezer vétkéért s ezt a gyöttrődést értetlenül és idegenül nézi a világ. Ez a Jézus- faragó ember tragédiájának egyéni és emberi alapfogolata, s ez a gondolat, ez a színbólum az első felvonásban olyan drámai erővel mered elénk, mint a transzylvániai havasok, amelyeken kin a szenvedés között él és keresi kenyerét a székely nép. A pap és az egyházközség elhatá-

Eredeti közlemény.

Borzasztó gyomor- és epe fájdalmaim voltak...

Mindenek előtt köszönetet mondok Önnek a küldött Gastro D. gyógyszerért, amely betegsé- gemből kigyógyított. A gyomromban és az epém- ben voltak már évek óta fájdalmaim, étvágyam nem volt és ha ettem is valami keveset, az sem esett jól, úgy hogy alaposan lesoványodtam. De amikor a Gastro D.-t szedni kezdtem, fájdal- maim megszűntek, jó étvágyal eszem és már hiztam is pár kilót. Ismerőseim és rokonaim megcsodáltak a gyógyszer gyors hatását. A Gastro D.-t, mint kiváló gyógyszert mindenkinek a leg- melegebben ajánlhatom, ez gyors és biztos gyó- gyulást eredményez. Kérem, szíveskedjék egyelő- re 8 üveg Gastro D.-t küldeni postafordultával és utánvétellel, a gyógyszert sokan várják az ismerőseim és rokonaim — mert mindenkinek, ahol csak tehetem, ajánlom a szenvedőknek. R. a ffa Ede, mészaros, Rovine, jud. Arad.

Fenti levélhez nem fűzünk semmi komment-árt, de hisszük, hogy ez fölösleges is lenne.

Gastro D. kapható gyógyszertárakban és dro- gériákban, vagy megrendelhető 135 lei utánvét mellett Császár E. gyógyszer-tárában, Bucu- resti, Calea Victoriei 124.

és ebben kijelentette, hogy a költségvetés és ösz- szeállítása igen nehéz, mert a rendes kiadások- hoz jelentős rendkívüli kiadások járulnak, me- lyeket a határok biztosítása és a hadsereg me- chanizálásának szükségessége követel meg. A kormány adó-intézkedései két közvetlen adóból állnak: egyik a jövedelmi adó bizonyos százalé- ku pótlékolása, másik a rendkívüli nyereségek közvetlen megadóztatása lesz.

NEWYORKI HATÁS A BUDAPESTI TŐZSDÉN

Budapestről jelentik: A keddi értéktőzsde nyitáskor a newyorki áresések hatása alatt lanyhán indult, de utóbb a fedezéses és vélemé- nyes vásárlások a lemorzsolódást fékeztek, sőt a veszteségek egyrésztét pótolták is. A hivatalos forgalom megindulása előtt a tőzsde elnökege értekezletet tartott arra nézve, hogy nincs-e szük- ség erőteljesebb beavatkozásra, de úgy döntött, hogy egyelőre nem alkalmaz intézkedéseket az árfolyamok védelmére és csak nagyobb árzuha- nás esetén kerül sor a jegyzések felfüggesztésére. A védelmi intézkedésekre nem is lett szükség, mert a kezdeti áresések után később jobb volt az irányzat.

HÁROMMILLIÁRD DEFICIT OLASZ-ORSZÁGEAN

Rómából jelentik: Az olasz minisztertanács kedden új adórendeleteket szavazott meg. Az olasz kormány rendkívüli adóintézkedéseit az ál- lamháztartás nagy deficitje tette szükségessé. Közel hárommilliárd lira deficittel kell számolni és ezt a hiányt akarják kiegyenlíteni a keddi minisztertanácson megszavazott új adórende- letek.

rozzák, hogy megveszik a Jézusfaragó ember egyik feszületét, hogy ezzel is segítsenek a mű- vészen, de visszahökölnek és megborznak, amikor a művész feltéve őrzött, rejtegetett alkotását, a kinlódó és megcsúfolt szent korpuszt meglátták. Ez a megcsúfított, görcsökhöz torzult Krisztustest istenkáromlásnak tűnhetik fel az előtt, aki nem tudja a krisztusi lényegyet fel- fogni s a pap — talán a megdöbbenés első ré- műletében — nem is igen válogatja meg a vizs- szautasítás szavait, amikor lemond erről a feszü- letről. A megbántott művész és megbántott ember magára marad s kétségbeesésében már-már az Isten megtagadásáig jut, amikor Eltes Dávid favágó — akinek családját kevéssel előbb égő házból mentette ki Ajnádi szobrászművész — felajánlja neki, hogy menjen vele a havasra fát dönteni felesbe. Ajnádi elfogadja az ajánlatot, bár tudja, hogy erre a munkára gyenge lesz. Fel- megy a havasokra s ott Eltes Dávid tanítja a fadöntés veszedelmes és testet gyöttrő mestersé- gére. Itt aztán az a tragédia történik, hogy a szobrász majdnem az egyik ledőlő fa alá kerül s Eltes Dávid a saját teste feláldozásával menti meg. Eltesnek meg kell hálnia, hogy Ajnádi él- jen s családja fennmaradjon, a természet örök törvényei érvényesülnek a kegyetlen valóságban s ezt Údó Márton, az erdők szászestendős nagy- apja magyarázza el a fadöntőknek, akik felhá- borodva agyon akarják verni a szobrászművészt. Végül is a drámai mag feloldódik abban, hogy a szobrászművész a szenvedések idején megtanul- ja, hogy nem a meggyötört és szenvedő Krisztust kell keresnie és megmintáznia, hanem a Gyer- mek-Jézust, akinek szívét fába faragja s elhatá- rozza, hogy ezentúl a világ részére mosolygós

Kiújult a harc a kormányutódlás kérdése körül

Tatarescu lemondását november 8-ra várják. — Együttműködéses kormány terve előtérben. — A Nemzeti Parasztpárt továbbra is magának követeli a kormányhatalmat

Október közepe óta, miután nyilvánvalóvá vált, hogy a Tatarescu-kormány nem hívja össze a parlamentet, a kormányválság kérdése újra nyílt kérdéssé vált. Megindult a különböző feltételezések áradata s a kávéházi konradok nap, mint nap új lehetőségeket röptenek utra a kibontakozás tekintetében. Hogy mi lesz, még senki sem tudhatja előre, a politikai befentesek csak külső jelekből ítélnék és ezekből kiindulva igyekeznek következtetni a jövő eseményeire.

Most újabb határidőt adtak a politikai befentesek a Tatarescu-kormányra. Eszerint Tatarescu november 8-án nyújtana be lemondását s ez után országos választásokra kerülne sor. Hogy a választásokat kik vezetnék le, arra természetesen még valóban csak a feltevések és tervek válaszolhatnak. Egy biztató jelenséget azonban meg kell jegyezni s ez az, hogy az uralkodó föltétlenül tiszta választásokat akar. Ezt a kívánságot pedig tiszteletben kell tartania mindenkinek, bármely párt kezébe adná is a forgandó szerencse a kormányrudat.

A Nemzeti Parasztpárt biztosra veszi kormányrajutását

Bucuresti. Saját tud. A Nemzeti Parasztpárt elnöki tanácsulése szerdán délelőtt kezdődött. Mihalache beszámolt a legutóbbi eseményekről és előkészületeket tett az elnökség a most várható fordulatokra. Nemzeti parasztpárti körökben rendkívül derülato a hangulat, biztosra veszik, hogy a Liberális Párt visszavonul a hatalomról és ők következnek Mihalache kormányelnöksége alatt.

A „Dimineata” a forgalomban levő értesülések közül leszögezi, hogy

a Nemzeti Parasztpárt nem hajlandó együttműködni semmiféle párttal, vagy politikai csoporttal, legkevésbé Vaida román arcvonalával.

Tatarescu — találgatja tovább a „Dimineata” — csak abban az esetben kap új megbízást kormányalakításra, ha egy nemzeti parasztpárti kormányt Mihalache elnökletével nem lehetne összehozni. Mihalachenak azonban a dolgok új kialakulása szerint minden lehetősége megvan arra, hogy a még fennálló nehézségeket minden irányban megoldásra vigye. Kissé kellemetlenül befolyásolja a helyzetet

egy legújabb felmerült terv, amely szerint Mironescu lenne kiszemelve arra, hogy koncentrációs kormányt alakítson. Ebben az irányban — mint legutóbb megirtuk, — már volt is egy többórás tanácskozás közte és Franasovici között, aminek ez utóbbi kapcsolataira való tekintettel, különös jelentősége van.

TISZTA VÁLASZTÁSBAN REMÉNYKEDNEK A PARTOK.

A „Curentul” szerdai száma így ír: Az a bizonyosság, hogy a parlament nem fog még egyszer összeülni, siettetni az események kialakulását. A szüntelen tárgyalások, amelyeket a politikai pártok vezetői folytatnak, azt a benyomást keltik, hogy éles harc indul meg az utódlási jog igazolásáért. Kétségtelen, hogy Mihalache pártja van előtérben, annál is inkább, mert az utódlás a jelek szerint tiszta választási alapon fog történni. Erre mutat a király egyik legutóbbi nyilatkozata, amely kihangsúlyozza a két alkotmányos tényezőt: a királyt és a nemzetet. A királyi nyilatkozatból levont következtetések és más jelek, bizonyos

minden bűnt megbocsátó gyermek Jézusokat fog taranni.

Ebben a feloldásban aztan lassanként elisvész az a drámai erő, amely az első felvonásban oly felemelkedés tömörséggel feszült elének s a második felvonásban már lanyhult, hogy a harmadik felvonás megoldásában egészen a liraiig érjen el. A második felvonásban már inkább néprajzot, népszokásokat kapunk Nyirótól, a drámairól visszavedik elbeszélővé s bár örömmel látjuk a színpadon a havasok szokásait, népi életét, mégis fájdalmasan érezzük, hogy a drámai feszültség felengedett, a cselekmény csak elbeszélésekben mozog lassan előre s néha megmagakad a lira híg, előlő tavában. Az első felvonás élménye után, amely összeszorította a terket és könnyeket esalt a szembe, a második és harmadik felvonás megereszkedése eléggé kellemetlen meglepetés. Mindazonáltal Nyirő Józsefnek ez az első drámája is sokatjelentő és szép cselekedet s ha ezuttal még nem is sikerült az új drámáinak tökéleteset nyújtania, jól esik hínni, hogy folytatni fogja a megkezdett munkát s ahogy Nyirő hatalmas erejét ismerjük, megismerkedve a színpadi technika rejtelmeivel, második alkotása már külön, esetleg teljesen kifogástalan lesz.

Németh Antal, a Nemzeti Színház igazgatója maga rendezte a drámát s nagy tudása, abszolút művészete sokat lendített a színdarab sikerén. Timár József a gyöttrődő szobrászművész szerepében emberi és igaz alakítást nyújtott, s a feleség szerepében Somogyi Erzsébet méltó volt hozzá. Lehotay Árpád Eltes Dávid szerepében kifogástalan székegy tipust adott, a testi munka emberét állította élénk, akiből darabosan bár, de

igaz lélek csillog elő. Mintegy párhuzama volt Ártó Mihály szerepében Abonyi Géza. Külön meg kell emlékezni Hosszu Zoltánról, a székegy típusok mesteri alakítójáról, aki Udó Márton alakjában a havasi erdők százesztendős, elmulhatatlan örökkévalónak tetsző apját állította élénk. Benne az egész nép és a székegy múlt élt és sokszor borzongva éreztük vissza szavaiból, játékaiból az ezer év előtti pogány kort, az egész megközelíthetetlen, csak lélekkel érezhető székegy népi mítosz.

Budapestten ma divat a transzylvániai magyar irodalom, a szó rossz és a szó jó értelmében. Ami Pesten divat, az kicsit mindig gyanús, hogy kérészetű s csak a felületen csillogó s a jó pestiek nem a legmélyebb élményt keresik benne, hanem az érdekességet, a különlegességet, mint az idegenek a „baráckot”. Ebből a különlegességből ezuttal nem sokat adott Nyirő, inkább sokkal többet a mély élményből s azokból az értékekből, amelyek túl a pillanatnyi divaton az örökkévalóságnak vannak szánva. A dráma első felvonása tökéletes élmény volt, de bizonyos, hogy rengeteg értéket adott a másik két, tiszta művészeti szempontból talán gyengébb felvonás is. Ami azonban legmegnyugtatóbb s legbiztatóbb ebben a bemutatásban, az a népi magyar értékeknek tiszta jelentezése a Nemzeti Színház színpadán s az a remény, hogy Nyirő drámája csak bevezető volt s a nagy és megrázó élmények, a magyar népi művészet diadalmas bevonulása meg csak ezután következik. Nem mint divat, hanem mint a magyar lélek örök szómja a népmese és az emberi értékek tiszta forrásaira

Csuka Zoltán

Frissítő
borotválkozást
biztosít a

megnyugvással töltik el az ellenzéki pártokat s ez a megnyugvás a Nemzeti Parasztpártnál derülatoassá erősödik. A gyöngébb pártok együttműködéses kormány gondolatával kezdnek kibékülni és különösen Iunian és Goga hajlanak a megoldás felé, hogy Mironescu elnökléte alatt Vaida, Argetoianu és Bratianu közreműködésével kormány alakítsanak. A nemzeti parasztpártiak az együttműködéses kormány alakítására irányuló tárgyalásokban nem vesznek részt. Nehézségeket támaszt tekintetben Bratianu György is, aki még mindig nem tett le a régi liberális pártba való visszatérés gondolatáról. A „Miscarea” tegnapi számában újból megpendül ez a gondolat. Egyébként a tárgyalások eddig csak választási megegyezésekre vonatkoztak, míg másirányú megegyezésekre alig van kilátás.

HÁROM LEHETŐSÉG A KIBONTAKOZÁS UTJÁN.

Végül ezeket szögezi le a „Curentul”: 1. A jelenlegi parlament többé nem ül össze. 2. Az általános választásokat december hónapban tartják meg. 3. Ha a Nemzeti Parasztpárt nem alakít kormányt és az együttműködéses formula nem valósítható meg, akkor liberális választási kormány alakul. Tatarescu, aki kedden visszatért a fővárosba, szerdán tanácskozást folytat Dinu Bratianuval és nincs kizárva, hogy ez a tanácskozás hozzá fog járulni a helyzet tisztázásához még a csehszlovákiai vadászat számára kitűzött időpont előtt. A helyzet kialakulása tehát november 8-án várható, amikor a kormány benyújtja lemondását.

A francia köztisztviselők sztrájkra készülnek

Heves összetűzések Bonnet pénzügyminiszter és a szocialista miniszterek között

Párizsból jelentik: A francia kormány és a köztisztviselők között éles ellentét merült fel a fizetésemelések kérdésével kapcsolatban. A közalkalmazottak a szocialista miniszterek támogatásával azt követelték, hogy a kormány másfélmilliárd frankot fordítson a köztisztviselői fizetések felemelésére. Bonnet pénzügyminiszter ezzel szemben a költségvetésben csak egymilliárdot irányzott elő erre a célra. Az Echo de Paris szerint az államtanács keddi ülésén heves összetűzés volt e miatt Bonnet és a szocialista miniszterek között, úgyhogy Bonnet még a lemondás gondolatával is foglalkozott. Végül olyan megállapodás jött létre, hogy a kormány 1 milliárd 380 milliót irányoz elő erre a célra. De ez a közvetítő megoldás sem elégitette ki a közalkalmazottakat és szó van arról, hogy figyelmeztető sztrájkot mondanak ki.

Jegyzetek egy világlap utolsó példányának margójára

A „Morning Post” esete

A La Croix a közönséget hibáztatja a lap megszűnése miatt

Aránylag keveset foglalkozott a sajtó a Morning Post című angol lap megszűnésével. Pedig e nagy napilap megszűnésének körülményei mindenekelőtt rendkívül tanulságosak.

Köztudomású, hogy a világsajtó nagy orkeszterében az angol-amerikai lapok vezetnek, biztos fölénnyel, a hírszolgálat nagyszerű kiépítettségével s a példányszám óriási lendületével. Hogy az angol-amerikai lapok ezt a nagyszerű formát megfuthatták, ahhoz egyéb kedvező körülmények között, legnagyobb mértékben minden bizonnyal az a fantasztikusan hatalmas olvasótömeg járult hozzá, amelynek az angol nyelvterületen mindennapi szellemi szükségletet jelent az újság. Az amerikai lapok mögött elterjedtségben, színvonalban és jelentőségben a francia és német napisajtó következik. Az angol napisajtó a legáltalánosabb, legáltalánosabb és legbőségesebb anyagot nyújtja, de nem új dolog, hogy ugyanakkor a legkevésbé friss. Ezzel szemben viszont megbízható, pontos és lelkiismeretes; nagy gondalattal méri le az események jelentőségét és alhírt, vagy tévedést alig ismer. Ezzel szemben a francia sajtó lényegesen frissebb, fürgébb és ötletesebb. A német napilapok tulajdonképpen az átmenetet képviselik a kettő között; nem olyan alaposak és átfogók, mint az angol lapok, de élvezetesebbek, színesebbek és változatosabbak, nem olyan ötletesek és szellemesek, mint a francia napisajtó, de sokkal megbízhatóbbak és körültekintőbbek.

Az első igazi hírlap ugyan a Frankfurter Zeitung volt, amelynek megjelenése — mint hetilap — az 1600-as évek legelején határkőnek számít az újságírás történetében. A Frankfurter Zeitung teremtett iskolát a hírlapírásban és egyre-másra követőkre, utánpótlásra talált. 1622-ben a Frankfurter Zeitung mintájára jelent meg az legelső angol hetilap is, a News, amit aztán soron követtek a francia, svéd, dán és holland hetilapok. Az első napilap azonban Londonban látott napvilágot 1702-ben Daily Courant címmel, aminek példáját Franciaországban csak 1777-ben követték, amikor Le Journal de Paris címen megindították az első francia napilapot. De Angliában közben — pontosan 1772-ben — már megindult a második napilap is Morning Post címen, amit a harmadik legrégebb angol napilap, a Times csak 1785-ben követ.

A most váratlanul megszűnt, illetve a konzervatív párt másik napilapjába, a Daily Telegraphba beolvadt Morning Post tehát a világ második legrégebb napilapja volt és első példánya 165 esztendővel ezelőtt látott napvilágot.

Hová fejlődött azóta a zsurnalisztika technika és hírszolgálat dolgában, hová fejlődött az eseményanyag feldolgozásának művészetében, színvonalban és ötletességben. De a Morning Post és a vele egykorú angol világlapok — jellegzetes régi címfejeket és nemes konzervatív-

musukat megőrizve és bizonyos tekintetben még a lapbeosztást, az anyag elrendezését és nyugodt, komoly tipografizálásának jellegét is megtartva — átvették a „modern újságírásból” mindazt, ami értékes újításnak, komoly eredménynek számít. A Morning Post volt egyébként az angol olvasóközönség megítélése szerint is a „legolvashatóbb” újság. Világos beosztása, az anyag elrendezése lehetővé tette az olvasó számára, hogy az őt érdeklő cikket könnyűszerrel megtalálhassa a lapban. Az angol újságok módszere szerint a főeseményt előbb teljes részletességgel letárgyalta, azután egy szakképzett szerkesztővel röviden összefoglaltatta a lényegét, amit végül is irányított kommentált. Az olvasó tehát, ha úgy akarta, az oldalas tanulmányokat vagy tudósításokat néhány sorban is olvashatta. De a lap egyébként is világos, tisztán olvasható tipografizálással dolgozott, ami nem olyan kis jelentőségű, ha az angol újságolvasó ember szemere gondolunk és számításba vesszük, hogy sok olvasó gyakran az „apróbetűk” miatt mondja le a lap előfizetését. Ha komolyabban mérlegelte és ellenőrizte is a Morning Post a torlódo eseményeket — hírszolgálat tekintetében hiheletlen áldozatok árán igyekezett lépést tartani azokkal a más országbeli világlapokkal, amelyek anyag-szerzés tekintetében, ami a megbízhatóságot hitelességet és jólinformáltságot illeti, nem képviselnek akkora komolyságot, körültekintést és skrupulózitást, mint általában angol lapok. Mert ezek az angol újságok nemcsak az elterjedtség, de a komolyság és megbízhatóság tekintetében is fogalmat jelentenek. Eppen ezért nagy veszteség a Morning Post megszűnése, amely az angol világlapok között is az első helyen állt — különösen nagy veszteség ma, amikor a kevésbé lelkiismeretes napisajtó nyomán céltalos, hazug hírek elferdített események és elfogult tudósítások röppennek be a köztudatba és fertőzik meg a közvéleményt. A Morning Post a maga megbízhatóságával, tárgyilagosságával és higgadt komolyságával nagy jelentőségű hívatást töltött be és eligazító, tisztító és tisztázó szerepe felbecsülhetetlen értéke volt a világsajtónak.

Mind Ezeket pedig most azért tartjuk időszerteinek elmondani, mert a La Croix legutóbb ideérkezett száma cikket közöl a Morning Post megszűnésével, illetve beolvadásával kapcsolatban és megállapítja, hogy minden más híreszteléssel szemben a Morning Post beolvadását kizárólag a lap megrögzött olvasó-táborára idézte elő. A La Croix részletesen méltatja a Morning Post zsurnalisztikai és erkölcsi értékeit, kihangsúlyozza irodalmi színvonalát és emelkedett tárgyilagos szellemét, amiért még ellenfelei is megbecsülték. A katolikus világ szempontjából is veszteséget jelent a lap megszűnése, mert noha olvasótáborának zömét protestánsok alkották, a Morning Post, különösen az utóbbi időben, kifogástalanul kezelte a nemzetközi katolikus eseményeket. Angliában ugyanis, ahol a katolikus egyházi szervezet újjáépítése még fiatal, nincsen katolikus napisajtó; ez részint annak a megfontolásnak tulajdonítható, hogy a túlsúlyban lévő és erősen protestáns szellemű Angliában sok támadást váltana ki egy kimondottan katolikus jellegű napilap, ami pedig minden bizonnyal ártana a katolikusok megerősödésének. Eppen ezért a Morning Post ezen a téren is hézagpótló feladatot töltött be és nagy szolgálót teljesített. Végeredményben pedig a lap megszűnésével kapcsolatban arra a megfontolkozott megállapításra jut a La Croix, hogy a megszűnésben nem a lap, hanem az olvasóközönség a hibás. A Morning Post nem azért szűnt meg, mert rosszul szerkesztették, vagy mert kiöregedett és nem volt többé versenyképes a többi

JÓ HIR

azok számára akik

LABFAJÁSBAN
SZENVEDNEK

Ez az oxigénnel tömnyített fürdő azonnal megszünteti a fájdalmakat, felpuhítja a tyukszemeket, amelyeket így gyökerestül kiemelhet.

Nagyon egyszerű az eljárás. Egy meleg lábfürdőbe tegyen egy maréknyi Saltrates Rodell-t. Több millió oxigén buborék szabadul fel. Áztassa be lábait ebbe a vitalizált fürdőbe. Határozottan érezni fogja, amint az oxigén behatol a porusok mélyébe és a — hat világhírű gyógyforrásból összeállított — gyógysók jótékony hatása, megkezdődik. Szegény elkinzott, beteg lábait ismét egészségesek lesznek. Azonnali kimondhatatlan megkönnyebbülést érez. A fájdalmak megszűnnek, a daganatok, gyulladások eltűnnek. Új cipőt húzhat és egész nap át kívánalmesen járhat. Vásároljon még ma a legközelebbi gyógyszer-tárban vagy drogeriában egy csomag Saltrate Rodell-t. Ara jelentéktelen.

nagy napilappal, hanem azért, mert az utóbbi időben meglepően lepadt olvasóközönségének száma. Megdöbbentően csökkent az olvasóközönség szellemi színvonala, ízlése, az olvasóközönség elvesztette ítéletképességét és kritikai érzékét. A csökkent szellemi érdeklődésű olvasó pedig, úgy látszik, már Angliában sem tud felemelkedni egy komoly napilap színvonaláig és szellemi igényeit kielégítik a ponyvairódlapok, amelyek válogatott borzalomokkal, rémhíriákkal, hazug szenzációkkal és indiszkrét pletykákkal traktálják olvasóikat.

A La Croix minden bizonnyal nem beszél alap nélkül és jólétszűrtéig nem férhet kétség. Már pedig, ha a boulevard szellem ordító ponyvája és rikkoltása, pornográfiaja már az angol újságolvasó közönség szellemét is megfertőzi, akkor magától adódik a kérdés, hogy milyen kilátásai és esélyei lehetnek a magunk kicsiny világában egy olyan napilapnak, amely bizonyos erkölcsi megfontolásból kiindulva kerülni igyekszik ezt a boulevard szellemet és megveti a szenzációhajzásnak olcsó, de népszerű és hálás szerepét. Ha a Morning Postnak fel kellett adnia az ellenállást, van-e lehetősége és anyagi ereje egy kisebb napilapnak arra, hogy közönséget neveljen magának?!

Es egyáltalán: a közönség ízléséhez és szellemi színvonalához kell alkalmazkodnia a napisajtónak? Avagy megfordítva: a közönségnek kell-e felemelkednie egy napilap színvonalához?

Kényes és kinos kérdések ezek, amelyek most a La Croix tetemrehívása nyomán vetődnek fel és minden bizonnyal nem árt, ha a mi olvasóközönségünk is elgondolkozik fölöttük. Hogy melyik a becsületesebb és erkölcsösebb feladat, hogy üzletileg melyik jövedelmezőbb, azt mi is jól tudjuk. De bár úgy lenne, hogy a Morning Post csöndes elmúlása csak ajféle kivételes jelenség, amely tulajdonképpen megerősíti a szabályt, hogy egy napilapnak igenis kell — és egy komoly célkitűzéssel induló napilap tud is — közönséget nevelni magának, az üzleties sajtó lelkiismeretlen és eszevesztett tobzódásában is.

Biró Xav. Ferenc S. J.

Jézus Szive és a kommunizmus

Korunk legnagyobb sebééről és gyógyításának biztos és egyedüli módjáról értekezik a pápai enciklikák nyomán meggyőző erővel, lebilincselően érdekes okfejtéssel. Terjesztése apostolkodás!

Nagyon szép címlappal ára 27 lei és portó!

Megrendelhető könyvosztályunknál.

A kisantant gazdasági tanácsa kilencnapig ülésezett Csehszlovákiában

Fokozódó együttműködés az árucserében. Népjóléti téren is közös munka kezdődik a három államban

Trencsénteplécből jelentik: A kisantant gazdasági tanácsának október 11-től 19-ig lefolyt üléséről kedd este hivatalos jelentést adtak ki. A jelentés megállapítja, hogy az árucserre tekintetben, mely a három állam kölcsönös együttműködésének legfontosabb fejezete, állandóan fokozódó élénkülés állapítható meg. E tevékenységnek beható megvizsgálása nyomán a gazdasági tanács megvitatta a további szükséges intézkedéseket. A gazdasági tanács egyúttal élénk megelégedéssel vette tudomásul a gazdasági központ első esztendejében kifejtett tevékenységének eredményeit. Noha az intézmény csak egy esztendő óta áll fenn, a tanácsnak igen értékes eredményeket volt módjában megállapítani. Ezek az eredmények sokat ígérő eredményekre jogosítanak a jövőt illetően. A gazdasági tanács a továbbiakban a három állam együttműködésének egyre fokozódó előhaladását állapítja meg. Megállapította a jövőbeli munka irányvonalait is és új határozatot hozott a három állam népjóléti téren való együttműködéséről.

Eden újabb javaslatot visz a semlegességi bizottság elé

Az angol sajtó tiltakozik ellene, hogy Anglia a beavatkozás politikája mellé álljon

Londonból jelentik: A külügyi hivatalban szerda reggelig megszakítás nélkül folyt a munka. Eden egész éjszaka bent volt a külügyminisztériumban és délelőtt megbeszélésre ült össze Chamberlainnal. Beavattottak úgy tudják, hogy Eden újabb javaslatot dolgoz ki, amelyet délután a semlegességi bizottság elé terjeszt.

Az angol sajtó egyrésze óva inti az angol kormányt attól, hogy a benemavatkozás politikájának feladása után a beavatkozás politikáját kövesse. A francia sajtó megállapítja, hogy a londoni bizottság munkálatai ismét kátyuba jutottak. A *Pigro* szerint a helyzet ma bonyolultabb, mint a júliusi angol terv vitájánál. A *Journal* türelmetlenül várja Grandi szerda délutáni beszédét és reméli, hogy az előmozdítja a megegyezést. Az *Oeuvre* úgy tudja, hogy Anglia bizonyos engedékenységre akarja rábírní Franciaországot.

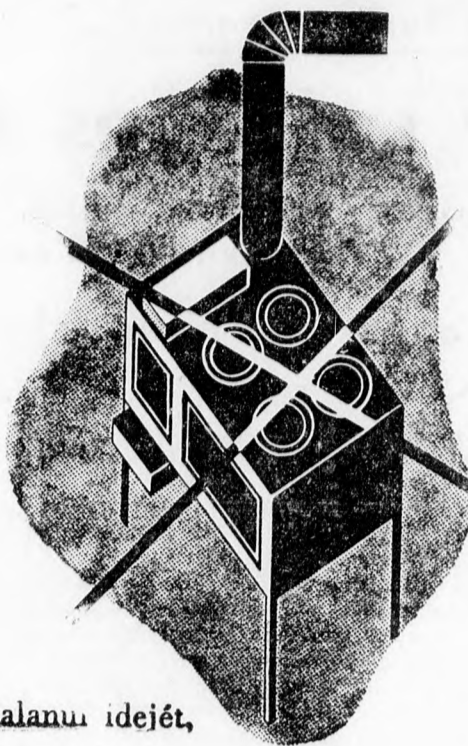
A SPANYOL NEMZETIEK BEFEJEZETT TÉNYEK ELÉ ÁLLITJAK A VILÁGOT. CSAPATAIK 15 KILOMÉTERNYIRE VANNAK GIJONTÓL.

Salamancából jelentik: A nemzetiek részéről jelentik: Mig a spanyol kérdésben érdekelt külföldi hatalmak eredménytelenül tárgyalnak Londonban, a nemzeti Spanyolország erejének végső megfeszítésével igyekszik kikényszeríteni a döntést és befejezett tények elé állítani a világot. A hadvezetőség legfőbb célja, hogy az északi harcterekeket felgöngyöltse és egész erejével a keleti frontra feküdjék. A nemzeti csapatok már csak 15 kilométerre vannak Gijontól és ezzel a város sorsa megpecsétlődött. Ha Gijon elesik, az északi hadjárat befejezést nyert. A tengerparti sávon a nemzetiek kedden tizenöt községet foglaltak el és délen hat községet szálltak meg.

ÖSSZEOMLOTT AZ ASTURIAI VÖRÖS ELLENALLÁS.

Valenciából jelentik: A köztársasági kormány hadügyminisztériuma szerdán kiadott hivatalos jelentésben nyíltan beismeri az asturiai front összeomlását. A jelentés előkészíti a köztársaságot Gijon és környéke közeli elcsúszására.

Lejárt az elavult módszerek ideje!

Ne vesztesse továbbra is haszontalanul idejét, ne pazaroljon feleslegesen erőt, munkát, fáradságot a kényelmetlen fatüzelésű tűzhelyen való főzéssel!

Az „ARAGAZ“ praktikus, kényelmes és szép készülékei Önnek is rendelkezésére állanak, hogy háztartási munkáját megkönnyítsék és Önnek időt és pénzt takarítsanak meg!

RÉSZLETES FELVILÁGOSÍTÁS ÉS BEMUTATÁS.

Komlós Testvérek

Oradea, Str. Nic. Iorga 13.

NEM HIÁNYOZHAT EGY HÁZTARTÁSBÓL SEM

ARAGAZ

A japánok Észak-Kínában elfoglalták Santung-tartományt

Megszállották a tartomány második legnagyobb városát

Sanghaiból jelentik: A távolkeleti harcokról újabban a következőket jelentik: Észak-Kínában a santungi harc téren a japán csapatok már csak 30 kilométernyire állnak a Sárga folyótól északnyugatra és megszállták Csaucsunt. Ha elérik a Sárga folyót, megkísérik a folyón való átkelést. Egyelőre nem tudják, hogy Santung kormányzója barátságos vagy ellenséges érzelmekkel viseltetik-e a japánok iránt. A kormányzó eddig japánbarátnak mutatkozott. Élesen szembefordult a kommunizmussal és betiltotta Santung tartományban a japánellenes mozgalmakat. A mostani hadműveletek kitérése óta azonban ismételtén biztosította Csang-Kai-Sek tábornokot hűségéről.

SÉRELMEK HADITENYEK

NEMET, ANGOL ÉS OLASZ ÉRDEKEK ELLEN.

Sanghaiból jelentik: A német és angol főkonzul tiltakozott a japán konzulátusnál a sanghai nyugati elővárosban fekvő német és angol házak bombázása ellen. A bombák ugyanis három német és három angol házat

erősen megrongáltak. A japán repülőgépekről ledobott bombák elpusztították a Sanghaiban állomásozó angol csapatok főhadiszállásának épületeit. Emberélet nem esett áldozatul.

A Sanghai körüli hadszíntéren kedden heves harcok folytak. Csapej városnegvedre a japán repülők több bombát dobtak. A japán hadvezetőség kijelentette, hogy csapatai elszilvesztenek minden olyan kínai bárkát, amelyről föltehető, hogy katonákat vagy hadianyagot szállít.

JAPÁN ÚJ ÜTKÖZŐ ALLAMMA SZERVEZI BELSŐ-MONGOLORSZÁGOT.

Pekingből jelentik: A *Reuter* jelentése szerint félhivatalos japán nyilatkozat arra enged következtetni, hogy Észak-Kína és Külső-Mongolia között Belső-Mongoliából ütköző államot akarnak létesíteni. *Teh* herceg, a csahari mongolok vezére, aki az új állam államfőjének van kiszemelve, már fölállította főhadiszállását Sui-Yuan északi részében, amelyet a japánok nemrég foglaltak el.

Pauusz Ferenc riportja:

Egy százéves főgimnázium

„Örvendezz város! Im halld, mit hirdet a jóslat: Itten a múzsáknak kellemes otthona van”

Emlékezés egy híres iskola-alapító plébánosra

Brasov, október hó.

A sűrű októberi köd egyre jobban terjed a Keresztényhavas felől s fokozatosan fehér fátyolba burkolja a város festőien szép környékét. Eltűnnek a hegyek, láthatatlanná válnak a városfalak, bástyák és sivrára válik minden kilátás. Az utca kövezete síkos, nyirkos, csúszamlós lett s ugyancsak gondot ad az iskolába iparkodó kisdíákoknak most a haladás. Hónuk alatt rajztáblával, könyvvel, irkával, a tudásszerzés szerszámaival végigtipegnek a síkos aszfalton, elmennek a plébánia régi épülete mellett, befordulnak az elemi iskola kapuján, hogy esengetésre beérjenek a Graft pataka mellett most ködbevesző hatalmas épületbe.

A tanásház órája lassan nyolcat üt. Megszólal a gimnázium csengője és a diákok eskák beülnek a diákosok „karcolataival” díszített padokba, hogy ismét gyűjthessenek magukba pár cseppnyi szellemi erőt a tudás végtelen tengeréből. Olyan nap ez is, mint évek óta a többi októberi nap, de ha jobban fontolóra vesszük, a ködös októberi reggel történelmi nevezetességű évfordulót jelent.

Megnyitja kapuit egy gimnázium. Összesen hat diák iratkozik be

A plébánia épületének egyik szobájában jószagos komoly férfikép néz a ködbevesző Cenk felé. Dús társaságban, neves pályatársak között van itt, de mintha most mégis sokkal meszebb kalandozna el tekintete. Sok ezer élő és eltávozott diákarcon néz végig, akik szétszaladtak a ködben és ma is éppúgy botorkálnak, mint más napokon a munkahelyük felé, ahelyett, hogy legalább gondolatban idezarándokolnának valamennyien a reggelen egy köszönetet rebegni felfalusi Kovács Antal nemes szellemének.

Mos száz esztendeje, 1837 egyik októberi napjának reggelén talán éppen e szobában nyitotta meg az azóta szépen meggyarapodott braszói római katolikus gimnáziumot ez a „nagyapó”. Nagyon ködös volt akkor is a kilátás, nagyon síkos volt az iskolaalapító apátplébános útja, de ő rendületlen hittel bízott abban, hogy meg tudja teremteni az iskola fenntartásához szükséges anyagi feltételeket és meg tudja nyerni iskolája iránt a hívek bizalmát. Nem csüggedt hát azon a történelmi nevezetességű reggelen, mikor mindössze hat beiratkozott diák neve szerepelt a megnyitandó első osztály névsorában. Hozzálatott hát és ködbeburkolt házakban addig kilincsel, amíg húszra tudta felemelni új iskolája növendékeinek a létszámát. És így megszületett az az iskola, amely annyi embert segített a boldogulás útjára.

Furesa ködös világ volt akkor errefelé. Annnyiféle magasztalt volt itt, ahová székelynek, magyarnak még a tekintete sem tudott felröppenni s odajutni csak hiábavaló ábránd lett volna. A céhek olyan zárt és egységes tömegben tartották a szászokat, hogy csak nagyon nehezen tudhatott volna abban más nemzetiségű boldogulni. A város ügyeibe pedig szintén csak a maguk nemzetiségükből választott szenátorok szólhattak bele s habár Mária Terézia idejéből volt rá egy rendelet, hogy a magisztrátusba egyforma számban legyenek a katolikusok és evangélikusok képviselve, mégis 1822-től 1842-ig csak szász evangélikus városatyát választottak. Ez is annak a jellemzéséhez tartozik, hogy itt nem volt meg a lehetőség a város kétharmad részének a tanulásra, gazdasági haladásra. A Kovács Antal érdeme tehát a gimnázium alapításával éppen az, hogy itt e város falai között ő nyitotta meg az értelmiségi osztály kifejlődésének útját.

„Brassóban is éppen helyénvaló volna egy katolikus gimnázium”

A száz év előtti Brasovnak mintegy harmincezer főnyi lakosa volt. Nemzetiség szerint a mai arányoknak megfelelőleg, csaknem egyenlően voltak szászok, románok, magyarok. Mégis, mivel szászok alapították a várost — ennek az os-

lakosságnak több módja és alkalma volt népi kultúrájukat kifejleszteni. Az ő kezükben volt a tőke, egyházuk kezében a hatalom s így természetesen egész berendezkedésük és így az iskoláztatás is csaknem kizárólag az ő népi érdekeit szolgálta. Mikor 1544-ben Honterus János nagynevű reformátoruk megalapította az itteni első középiskolát, kizárólag csak a maga népére gondolt. Egyházuk akkori korlátlan hatalma odáig terjedt, hogy nemcsak helyben, de az egész Barcaságon (a magyar és román falvakban is) a braszói városi nagypap (Stadt-Pfarrer) nevezte ki a lelkészeket, akik neki közvetlen káplánjaik voltak. A tanítót pedig mindenütt a pap beleegyezésével választhatta a község s így igen természetesen jóideig még elemi oktatás sem lehetett más, mint német evangélikus.

Csak a XVIII. század végén sikerült a római katolikusoknak Brasovban egy háromosztályú elemi iskolát létesíteniük, amely azonban a

Nemcsak magyar, hanem román részről is a katolikusoktól vártak kezdeményezést

Minthogy a szászok mellett a legtehetősebb és legnépesebb csoportosulás a római katolikus egyházközség volt, nemcsak magyar, hanem román részről is innen vártak valamilyen kezdeményezést. Sőt nemcsak vártak, hanem egyneműen sürgették is egy iskola felállítását, mert náluk is nagyon érezhető volt a tanulási lehetőségek hiánya. Feljegyzések vannak arról, hogy Lamas József plébános komoly tárgyalást folytatott 1825-ben Bobb Joan akkori blaji görögkatolikus püspökkel egy gimnázium alapításáról, melyre a blaji püspökség is hajlandó lett volna nagyobb anyagi segítséget nyújtani. A püspök azonban meghalt s az iskola alapításának gondolata csak 1831-ben vetődött fel ismét, mikor megint csak román részről szorgalmazták azt. Az anyagi hiánya azonban minden kísérletet meghiúsított.

A gondolat tehát élt, csak várta a megvalósítóját. Mikor 1836 januárjában Kovács Antal diadalmenetben a braszói eklézsia élére hozták, szinte már előre megéreztek az itteniek, hogy ő lesz az, aki a főbb fontos teendői mellett ezt is megvalósítja. Nem is váratott magára sokáig ez a rendkívüli kitartással és lelki erővel vértezett ember. Mihelyt ekléziájában a nemzetiségi ellentéteket a német és magyar ajkú hívei között elsimíthatta és más teendői engedték, azonnal hozzálatott tervszerűleg az új iskola alapításához.

Felfalusi Kovács Antal apát-plébános ebédlőjét rendezi be tanteremnek — és maga áll be tanítani

Sok nehézség állott előtte is, de ő abból az elvből kiindulva, hogy a tett minden tervnél több és egy gyenge lépés is közelebb vihet a célhoz, mint bármily nagy gondolat, a maga módján igyekezett minden nehézséget átlépni. Ebédlőjét berendezte tanteremnek s mivel egyelőre tanár sem volt, ő maga állott be tanítani. Így nyitotta meg száz évvel ezelőtt felfalusi Kovács Antal a híres braszói római katolikus gimnáziumot.

A megnyitás után két hónappal már egy jelentős lépéssel haladt előbbre a kis intézetecske, mert végre megérkezett az első tanár, a későbbi igazgató, a kezdeményező plébános leghűségesebb munkatársa, a görög katolikus Mura-

* A bélben keletkező mérgek által okozott rosszulnélnél egy-két pohár természetes „Ferenc József” keserűvíz, gyors és alapos béltisztító hatásánál fogva, a legjobb szolgálatot teszi. Kézzel meg ovasát.

múlt század harmincas éveig német nyelven volt s csak azután lett német-magyar nyelvű. Tiszán magyar nyelvű iskolává pedig csak 1853-ban lehetett. A románok is szintűgy németül kellett tanuljanak s nekik is csak a múlt század harmincas éveiben sikerült egy nemzetiségi elemi iskolát felállítani. Középiskola tehát csak a Honterus alapította gimnázium és a szintén a reformáció idejében létesült evangélikus szász leány-polgári volt. Ezek kapui azonban csak a szászok előtt voltak nyitva s más nemzetiségűek más városba kellett menjenek tanulni. A magyaroknak a legközelebbi gimnáziumuk Targul-Săuculesc-en volt, ahová csak nagyon kevés gyermek juthatott el.

Mindenki látta a hiányokat, de hiányzott az ember, aki megmutassa a helyes utat. Krónikások jegyzik, hogy mikor 1817-ben Brasovba látogatott I. Ferenc király és előtte a katolikus eklézsia küldöttei megjelentek s szóba kerültek az itteni állapotok, rámutatott a tennivalók legelsőjére ezzel a mondatával: „Brassóban is éppen helyén való volna egy katolikus gimnázium”. Az akkori plébános már olyan magas-korú volt, hogy nagyobb aktivitást már nem is lehetett volna várni tőle. Más pedig nem volt, aki ezt a kérdést maga elé célkitűzéssel vehette volna.

san Jakab. Így tehát már könnyebben és tervszerűbben oktatták az első Principia osztály növendékeit, akik olyan dicséretes eredményt értek el az év végére, hogy mindenki az elragadtatás hangján beszélt róla s a hívek azonnal megnyitották erszényeiket, nehogy ezen muljék az iskola fennmaradása.

A kicsi gimnáziumnak azonban Kovács Antal maradt továbbra is a legáldozatra később nemtője. Tusnádi Kovács Miklós akkori püspök örömmel adta beleegyezését, hogy a többi osztályokat is sorra beindíthassák. Így a Grammaticai (II) osztályt már a következő évben megkezdhetették. Mivel erre sem volt még megfelelő helyiség, ez is a plébánián kapott helyet. Két áldozatkész iparos saját költségén átalakította a plébános fasszinjét s mikor a bővülő gimnázium Syntaxis (III) osztályát akarták megnyitni, azt már a kocsiszinből átépített helyiség fogadta. A Rhetorica (IV.) osztály egy évvel később a sekrestyési lakásba került. Így nyílt meg végül a Poesis (V.) osztály is, mely a legfelső évfolyamot jelentette. Közben az első évfolyamot két részre (sectio inferior és superior) osztották s így az akkori idők szerinti hat gimnáziumos intézetekhez hasonlóvá vált.

„Hah! muló tünemény, édesb szászorta a méznél, mi! sejtékbe rakott Barcza virányin a méh!”

A szükséges anyagiakat az egyházközség tagjai adták össze, de mint névtelen adakozó, mindig maga az alapító apátplébános járt elől a legjobb példával. A tanároknak lakást, kosztot adott, sőt még mintegy kintüntetésül nem ritkán szorgalmasabb növendékeit is vendégül látta asztalánál.

Az első évben heti 18 órában ötféle tantárgyat tanítottak. Sorrendben ezeket: Hittan, latin, földrajz, történelem és számtan. Természetesen valamennyit latin nyelven. Mellékesen énekelni és rajzolni is tanították a diákokat. Ennyi az akkori szükségletnek elég is volt.

Milyen örömben uszhatott a város, mikor az ötödik év végén az öt osztályra kiegészített gimnázium első teljes évzáró vizsgáját tartotta 1842 július 24-én. Felfalusi Kovács Antal plébános, igazgató büszkén és boldogan nézhetett végig megszaporodott diák-seregén, mikor elszavalták Muresan Jakab latinnyelvű költeményét:

„Ötször öt év pergett az idő kerekén le azóta. Hogy minket kegyesen felkeresett a király.

Haj, muló tünemény, édesb szászorta a méznél. Mit sejtékbe rakott Barcza virányin a méh! Örvendezz Város! Im halld, mit hirdet a jóslat. Itten a Muzsáknak kellemes otthona van”

(Folytatása következik)

BESZÉLGETÉS COUGHLIN ATYÁVAL, AMERIKA VILÁGHIRŰ RÁDIO-SZÓNOKÁVAL

Bécsből jelentik: Coughlin atya európai látogatása alkalmával a Reichspost munkatársával igen érdekes beszélgetést folytatott. Mi, akik európai méretekhez és lehetőségekhez szoktunk, meglepetve állunk meg a világhírű szónok, életpályája előtt. Egészen új az, amit mond, egészen új az a világ, amelynek útjében tartja a kezét. Es mindamellett közvetlen és természetes, mint maga az élet.

— „Hogy hogyan jöttem rá a rádió előnyeire? Egészen egyszerűen — mondja a híres rádiós pater. — Eredetileg szerzetes voltam a Basilikák rendjében, amely 1918-ban telepedett le Amerikában. 1929-ben világi pap lettem és püspököm Detroit egyik kis elővárosába helyezte. Diledező, kicsi templom fogadott, a plébánia pedig csak 32 családból állott. Anyagiak, amelyek rendelkezésemre állottak nem fedezték a templom rendbehozatalának és fenntartásának költségeit sem. Amikor — ha szabad így neveznem — mai plébániám lélekszáma az Egyesült Államokban 30 millió és 150 tikkárral együtt fáradozok azon, hogy a napi postát átnezzhessem és 8 segédlelkész segítségét veszem igénybe, akkor azt hiszem, rövid 9 év eredményével meg lehetek elégedve.

Hogy hogyan értem el ezt az eredményt? Egészen egyszerűen. Egyik napon eszembe jutott, hogy rádióállomást bérek ki egyik szentbeszédem elmondására. Amerikában mindent lehet bérelni: lakást, zongorát, autót egyaránt. Még rádióállomást is. Kibéreltem tehát egyet 40 percre, elmondtam ez idő alatt a szentbeszédemet és másnap 100 levelet kaptam egészen ismeretlen emberektől, akik nem is látkak plébániám területén, s akik arra kértek, hogy a következő vasárnap ugyanazon időben ismét prédikáljak. Azt feleltem ezeknek, hogy ezt csak pénzbeli segítségükkel tehetem meg, mert már az elmúlt vasárnapi próbálkozásom is megingatta anyagi helyzetemet.

Erre naponta érkeztek hatalmas pénzüsszegek a plébánia irodájába és lehetővé tették rádióbeszédem rendszeresítését.

Ami a rádióbeszédnek tárgykörét illeti, a hétköznapi élet minden kérdése sorra kerül, különös tekintettel a ma annyira szükséges lelki vezetésére. Támadtam a szocializmust és társait, mint kultúraellenes, erkölcstelen és váltsellenes irányzatokat. Támadtam a kapitalizmust is. Az amerikai kapitalizmus teljesen elvült világszemlélet. Az úgynevezett prosperit csak átmenetileg tért vissza, de azt is a hadiszergyarak nagy szállítási okozták. Ilyen körülmények között tartósan nem tudjuk megjavítani hazánk gazdasági helyzetét. Egy népnek nem szabad abból elnie, hogy mások elpusztítására eszközöket termel. Kíméletlenül gótorozzuk a kapitalizmust a háborús adósságok visszaállításáért is.

Hallgatóm számát a newyorki lapok 33 millióra becsülik. Plébániám jövedelme évenként 600.000 dollár. Természetesen rádióhallgatóm hozzájárulásából. Ennek az összegnek csak parányi részét költöm magamra. Ebből kell fizetnem viszont 41 rádióállomás bérletét.

Hallgatóm között éppúgy vannak egyszerű gyári munkások, mint milliósok. Igen sok közöttük a protestáns. Több mint a fele. Az Egyesült Államok lakosságának csak egyötöde katolikus. Ezerszámra kapom a leveleket az egész országból. Sok a visszautasító és kíméletlenül bíráló levél is, azonban egyben egyetértenek. Mindnyájan kéri a rádióbeszéd folytatását.

Ami az amerikai katolikus sajtót illeti, számos hetilapunk van, napilapunk azonban egy sincs. A napilapok mind a trösztök kezében vannak és zsidó érdekeltséget képviselnek. Én adok ki egy kis folyóiratot „Social Justice” címmel, amely 1 millió felüli példányszámban jelenik meg és nem szorul a hirdetésekre.

Néha prédikációimat is kiadom, azonban csak püspöki jóváhagyással. Ezenkívül évenként két könyvet adok ki. A legutolsó most jelent meg. Címe: Szocializmus — Anti-Christi-anizmus.

Európai látogatásom célja világos. Ez az

Millióss visszaéléseket fedeztek fel a ferneziui állami kohónál

Egy mérnököt, két bányamérnököt és két munkást letartóztattak

Satumare. Saját tud. Hosszu nyomozás után hatalmas aranyu visszaélésekről rántották le a leplet a ferneziui állami kohónál. Egyes magánbányatulajdonosok összejátszottak a kohóüzem személyzetével s a beszolgáltatót aranymara felbecsülésénél hamis állításokkal millióss károkat okoztak az államnak.

A csendőrséget bizalmasan arról értesítették, hogy a kohóüzem Marián Simon nevű munkása, aki a magánüzemek által beszolgáltatót úgynevezett aranymarát bizottság előtt mázsálta, körmönfont ravaszsgal kijátszotta a bizottság figyelmét és elérte azt, hogy az aranymara színarany tartalmát sokkal magasabbra szabták, mint amennyi az ténylegesen volt.

A nyomozás megállapítása szerint a báijai „Etelka” bánya bérilője: Tic Mihály Marián Simonnal összejátszva elérte azt, hogy a munkás, amikor a bánya megbízottja és a Nemzeti Bank képviselője előtt az aranymarát mázsálta, külön erre a célra összekevert és a beszolgáltatót

* Epe- és májbetegségeknel, elsősorban a máj nagyfoku duzzanatánál, továbbá epeköképződésnél és sárgaságnál reggelenként éhgyomor-ra egy pohár kissé felmelegített természetes „Ferenc József” keserűvíz az emésztés útjait alaposan kitisztítja és a hasi szerveket élénkebb tevékenységre serkenti. Kérdezze meg orvosát.

első szabadságom 9 év alatt. Keating atya, aki a pénzünket kezeli, adott egy hajójegyet és 400 dollárt, mert úgy találták, hogy pihenésre van szükségem. Nagyon szerényen élek. Élelmezésem és ellátásom a plébánián heti 18 dollárba kerül. Most azonban nem vonok meg magamtól semmit. Sokszor megyek a moziba és utazom, mert szeretnék magamnak tiszta képet alkotni az egyes országok gazdasági és szociális berendezéséről.

aranymaránál aranyban sokkal gazdagabb tartalmu marából tett tétre, mire a tényleges értéknel sokkal nagyobb összeget fizettek ki a Nemzeti Bank báiameari aranybevéltőjénél.

Hasonló eljárással okozott kárt az államnak Popescu Nicolae, a báijai francia aranybányatársulat vezető mérnöke, aki 200 lejjel megvesztegette Goga Györgyöt és Marián Simont. Rákelezi Bertalan szintén báijai magánbányász is összejátszott a munkásokkal. Takács Sándor a Szent János magánbánya megbízottja 8.160 métermáza aranymarát szolgáltatott be és csalárd módon, a fenti eljárással — a vizsgálat megállapítása szerint — 1.794.400 lejjel károsította meg az államot. Az Etelka bánya bérilői a tényleges értéknel 300 ezer lejjel vettek fel többet.

A csendőrség Marian Simon és Goga György munkásokat, Popescu Miklós mérnököt, Tic Mihály és Rákelezi Bertalan bányabérilőket letartóztatta és bekísérte a satumarei ügyészségre.

amit MA
megtehet

Az ALLAMI SORSJÁTEK sorsjegyének a vásárlása rendkívül fontos.

Menjen még ma a Hivatalos Sorsjegyárudába, vagy forduljon bármelyik postahivatalhoz, ahol vehet sorsjegyet.

A 15. sorsjáték I. osztályának
H U Z Á S A
november 15.-én.

Helyi cím:

ORADEA, B-dul Regele Ferdinand 11.
(Casa Natională)

HIREK

Központi szerkesztőség, kiadóhivatal és előfizetés teljesítési helye

Oradea, Strada Regele Carol II. 5

ELŐFIZETÉSI ÁRAK. Hétoldos: Egész évre 200, félévre 100, negyedévre 210, egy hónapra 70 lej.

Hagyományos: Egész évre 50 P, félévre 25 P, negyedévre 15 P. Egyes szám ára 20 fillér, vasárnap és ünnepek 24 fillér.

Postatakarékpénzjárási csekk számlánk száma: 80.037.

Telefon: 27.

Felolvaszerkesztő: **PERÉDI GYÖRGY**

Cluj-i szerkesztő: **dr. Sulyok István**
Cluj, Piata Unirii 13.

Szerkesztők nem őrnékök meg és nem adnak vissza. Csekk válaszolások magánlevelekre válaszolunk.

DISZDOKTORI CIMET ADOMÁNYOZ A KIRÁLYNAK ÉS MIRON CRISTEA PATRIARCHÁNAK A BUCURESTI EGYETEM. Bucuresti. Saját tud. A bucuresti egyetem irodalmi fakultásának tanácsa ezidei első ülésén elhatározta, hogy II. Károly királynak és Miron Cristea patriarchának szónoki érdemeikért a diszdoktori címet adományozza.

Cantacuzino tábornok mindössze egy írógépet hagyományozott a „Mindent a Hazáért” pártján. Bucuresti. Saját tud. Kedden nyitották fel Cantacuzino Grănicer tábornok végrendeletét a törvényszéken, Zelea Codreanu jelenlétében. Bucuresti házat, birtokait, ingó vagyontárgyait, pénzt rokonaira hagyta. Titkárnak és szolgájának fejenként 50—50 ezer lejt hagyományozott. Zelea Codreanunak 50 hektár szántóföldet vlassamegyei birtokából, továbbá fegyvereit, puskáit, pisztolyait, revolvéret is. A „Mindent a Hazáért” alakulatnak, melynek elnöke volt, mindössze egy írógépet hagyományozott.

TAVASZRA MARAD MIRON CRISTEA PATRIARCHA VARSÓI LÁTOGATÁSA. Bucuresti. Saját tud. Szó volt arról, hogy Miron Cristea novemberben adja vissza Varsóban Dionisie mitropolitát látogatását. A küszöbön álló politikai események miatt azonban ez a látogatás a tavaszra marad.

Számlát hamisított és hamis tanukat fogadott egy falusi adós — tanuival együtt hathavi elzárást kapott. Mercurea-Ciuc. Saját tud. Gegő Elek toplita-ciucei gazdálkodót az a romlott közzelem sodorta bajba, amely általánosságban uralkodik ebben a várossal összeépült, jobbsorsra méltó nagyközségi. Gegő 1928 október 22-én temetkezési cikkeket vásárolt özv. Filó Karolyné üzletében 2480 lei értékben. Az eltelt kilenc év alatt Filóné többször sürgette az összeg megfizetését, Gegő azonban nem fizetett, hanem bizonyos konverziós kedvezményekre hivatkozott, de még ilyen módon sem sietett adóssága rendezésére. Végre is Filóné bíróság elé vitte az ügyet. Itt Gegő kijelentette, hogy ő nem tartozik, mert amint az általa felmutatott számla is igazolja, az összeget kifizette Filóné kezéhez. A számlán tényleg fel volt tüntetve „fizetve”. Különböző ki-jelentette, hogy a fizetés megtörtént és tanukkal is tudja igazolni. Gál Gyula és Gegő József tanuk eskü alatt tényleg azt vallották, hogy láták, amikor Gegő átadta az összeget Filónénak. Már-már ítéletre került sor, amikor dr. Kolombán ügyvéd felhívta a figyelmét a bíróságnak, hogy a felmutatott számlát hamisítva van a „fizetve” megjegyzés. Az elnök intézkedett, elhozták a számlakönyvet az üzletről és annak másolópapírral készített eredetijéből világosan meg lehetett állapítani, hogy Gegő a fizetetlen megjegyzést „fizetve”-re változtatta meg és a tanuk hamisan esküdtek. Az ügyész újabb vádat emelt, most már magánokirathamisítás és hamisekű miatt és úgy Gegőt, mint Gál Gyula és Gegő József tanuit hat-hathavi elzárással és kétezer lei pénzbüntetéssel sújtotta.

Gépköcsi és kerékpár karambolja. Braşov. Saját tud. Mezey András braşovi sofőr 598. Bv. jelzésű gépkocsijával szerda reggel elütötte a kerékpáron haladó Miklós Lajos munkást, akit életveszélyes állapotban szállítottak kórházba. A hatóság Mezey András letartóztatta.

Tízévi kényszermunkára ítélték, mert megölte apja támadóját. Oradea. Saját tud. Munteanu Gheorghe dobeşti cigány gyilkossági bűnpör tárgyaltá kedden az esküdtszék. Munteanu az a váddal került az esküdtszék elé, hogy kapá vá halálra sujtotta Ciuran Abrudan nevű cigányt. A gyilkossággal vádolt cigány azzal védekezett, hogy Ciuran megtámadta édesapját és ő apja védelmezésében ötötte meg. Munteanun, tanukkal igazolt védekezése ellenére is bűnösnek találták és 10 évi kényszermunkára ítélték.

* Tanító vagy nevelői állást keres lehetőleg városban, román, magyar nyelveket tökéletesen beszélő római katolikus vallású állami tanítóképzőt végzett fiatal tanító. Címet a kiadóba kér.

Az „Unirea” helyett az „Unirea Poporului”. A blaji görög katolikus érsekség hetilapját, az „Unirea” címűt a cenzurhatóság egy hónapra betiltotta. A lap október 16-iki száma így már nem jelenhetett meg, s helyette ugyancsak Blajról az „Unirea Poporului” című hetilapot küldötték szét az olvasóknak. Az utóbbi lap bejelenti, hogy a 47 év óta megjelenő „Unirea”-t e szinte félszázados fennállása óta még ilyen betiltás sohasem érte. Együttal hosszabb ismertetésben először is az alkotmány 25. szakaszára hivatkozik, mely a cenzura létesítését és a lapok felfüggesztését tiltja. Aztán közli a betiltó rendeletet, mely a 30 napos betiltást azzal indokolja, hogy a lap nem hajtotta végre a szept. 18-iki számára előírt cenzurális intézkedést. A továbbiakban részletes leírás következik arról, hogy a szept. 18-iki száma egyik cikke a maramuresi új görögkeleti püspökség létesítésével foglalkozott, s ennek a görög katolikusok ellen irányuló célzatát kifogásolta. A cikkből a cenzura két szót törölt, azonban a lap mégis törlés nélkül jelent meg, s ez lett a formai oka az „Unirea” harmincnapos betiltásának.

Országosan körözött betörőt fogtak el Oradeán. Saját tud. Kedden éjszaka a venetiai rendőrség emberei országosan körözött betörőt tetek ártalmatlanná. A kapitányaság megállapították, hogy az őrizetbevetett betörő nem más, mint Markovits Jakab Simleul-Silvaniei közszégi fiatalember, aki legutóbb Braşovban 4500 lejt lopott, majd Aradon és Timişoarán követelt el nagyobb betöréseket, úgy hogy ellene országos körözőlevelet adtak ki a vészdelmes betörőnek most állítják össze bűnlajstromát.

A művelt nő

tudja, hogy bőrének legnagyobb ellensége a kemény víz, mert a vízben levő feloldott kemény ásványi anyagok, mész, stb. a bőr időelőtti ráncosodásának, eldurvulásának, vagy foltosságának kórokozói. Ön tudja, hogy a legfontosabb és legköltségesebb szépségápolás is eredménytelen, ha kemény vizet használ. Öntön tehát mosdóvizébe Mack's Kaiser Borax-ot és tegye oly csodálatosan lágyvá és antiszeptikusvá, mely a legérzékenyebb bőrének is megfelelő. Arcbőre, teste szépségét megőrzi a Mack's Kaiser Borax szappan, az enyhe, finomhabú hölgyszappan.

ÚJABB FORDULAT A CIUCEA VASUTI KATASZTRÓFA ÜGYEBEN. Clujról jelentik: Élénk emlékeztetésben él még olvasóinknak a ciucea borzalmas vasúti szerencsétlenség, ahol a ciuj-oradeai személyvonat és egy gyorstehervonat összeütközésénél nyolcan meghaltak és huszan súlyosan megsebesültek. A vizsgálóbíró, mint ismeretes, a helyszíni vizsgálat alkalmával letartóztalta Corneanu Miklós és Pop József kisbesei, illetőleg ciucea forgalmi hivatalnokokat. Letartóztatták ezenkívül Buzea Teodor váltóőrt a Chissibis—Ciucea közti három vasútiór, mint akik szolgálatban tanúsított hanyagságukkal hozzájárultak a szerencsétlenség előidézéséhez. Közben azonban az igazságügyi hatóságok szabadlábra helyezték Pop Ileanát, a 378. számú őrház őrnök feleségét, akit őrizetbevetelkor azzal vádolták, hogy hallotta ugyan a leadott vészjeleket és férje távollétében még sem sietett, hogy az általa is ismert fény- és zászójelekkel még idejében megállítsa a gyorstehervonatot. A felelősségkérdés tisztázása mind nagyobb feladat elé állította a vizsgálati közegeket. A vizsgálóbíró éjt-napot egybetéve dolgozott, hogy a borzalmas katasztrófa ügyében világosságot derítsen. A vizsgálóbíró újabb tanukihallgatások révén olyan adatok birtokába jutott, amelyek az első vizsgálat meg-ejtésekor nem vettek figyelembe. Az új adatok alapján a vizsgálóbíró újlag beidézte Damian Arzenie mozdonyvezetőt, aki újabb kihallgatása során beismerte, hogy a gyorstehervonat elhagyta Kissibis állomását anélkül, hogy Corneanu Miklós, az állomás forgalmi tisztviselője, parancsot adott volna az indulásra. A per lefolyására nézve Damian Arzenie mozdonyvezető újabb tanuvallomása igen jelentős fordulatot képez. Ha állítása mindenben megfelel a valóságnak, a vizsgálat a felelősség kérdésének megállapítását illetően, egész más irányban felelt tovább. Minden valószínűség szerint a mozdonyvezető vallomása alapján Corneanu hivatalnokot a hét folyamán a vizsgálóbíró szabadlábra helyezi. A forgalmi hivatalnok ilyenformán annyiban marad hibás, hogy nem adott le a vészjeleket, holott jól látható, hogy a gyorstehervonat parancsa nélkül elhagyta az állomást.

Feljegyzések

A német birodalmi posta elhatározta, hogy vezetőkeinek hálózatát a távolbalátás szolgálataiba állítja. Azt olvassuk a cikkben, mely ezt a rendelkezést tudományosan méltatja, hogy ezzel a távolbalátás utjából a legnagyobb akadály elhárult: a vevőgépek nagy drágasága nem akadály többé. A képek és hangok együttes közvetítése dróton keresztül sokkal olcsóbb mulatság, mint drótok nélkül: a különbség körülbelül ugyanaz, mint a régi telefon-hírműködés és a rádió között. Igaz, hogy a drót nem enged meg azt a kalandozást az űrben, amire a rádió szoktatta az embereket azt azonban megengedi, hogy a kitűnő nagyvárasi operaelőadást az elhagyatott folvak hallgatója vagy a külvárosi előfizető ne csak hallja, hanem lássa is egyuttal. Hasonlóképpen a hangos filmeket is, ami valószínűleg még sokkal népszerűbb lesz.

Lipce és Berlin között már meg is kezdtek az újszerű szolgálat gyakorlati bevezetését. Egyelőre abban a formában, hogy a két város között bevezették a látó-telefont: mindössze 4 és fél márkáért lehet ma már úgy is telefonálni, hogy a beszélgetők kis ablakszerű tejszínű üveglapon — látják egymást. Bár kissé homályosan és elmosódottan, de látják annak arckifejezését, mosolyát vagy ingerültségét, kézmozdulatait, szemének hunyorgatását, akivel beszélnek.

Meghal tehát az ósdi telefon-vicc és a közeljövőben még sokkal kevésbé fog derűltséget kelteni, mint eddig, ha valaki kitűnőnek fogja találni telefonon keresztül a másiknak a kinézését és a viszonyítás reményével fogja befejezni az enyélő beszélgetést.

Megszületnek ellenben a legkülönbözőbb lehetőségek. A német példát rövidesen követni fogják természetesen az összes posták. A távolba látást rövidesen utól fogja érni a rádió, a rotációs gépeknek és a többi nagy technikai felfedezésnek véget: birtokába fogja venni a propaganda. A nagy ágyu újra visszafelé fog elcsúszni, mert a technika segítségével nem tárgulni fog az emberek látóköre, hanem ellenkezőleg — szűkülni. Különösképpen szűkülni fog ismét a kisebbségi nemzetek szellemi életének a köre, mert a szellemi közlésnek és érintkezésnek új nagy területet nyitnak, melyről ők egészen biztosan kizorulnak vagy kitiltanak.

A gépekkel kellene valamit csinálni már, hogy ne legyenek olyan rosszak az emberekhez, mint az emberek egymásközött szoktak lenni. Meg kellene végre szelidíteni a gépeket, szívet és értelmet iktatni a kerekük és lámpáik közé. Ahogyan hajdan a fehérbőrű pogányokkal tették s ma ezidig hittérítők teszik a vadakkal, meg kellene a gépeket keresztelni: a vashól és üvegből összeszerkesztett gépekre biztosan nagyobb hatással lenne az isteni misztérium intése, mint arra az emberre, ki imádatlalt borult a gép előtt és mint Faust az ördöggel, szövetiséget köt velük az örök rend törvénye! ellen.

(Skin.)

ARANYCEMPÉSZ ÉKSZERÉST FOGTAK EL AZ EPISCOPIAI HATÁRÁLLOMÁSON. Oradea. Saját tud. Kedden délután az episcopiai határállomáson, a Magyarország felé induló gyorsvonat egyik fülkéjében a vámtisztviselők megmotozták Végő József 29 éves cluj-i ékszerészt. A vámvizsgálat során kiderült, hogy a fiatal cluj-i ékszerész 450 gramm súlyú szín-aranyat akart kicsempészni az országból. Végő Józsefet a határrendőrség őrizetbe vette, behozták az ügyészségre, ahol ma reggel kezdték meg kihallgatását.

* **Cégváltás.** Az „Örszem” könyv és kegytárgykereskedés, Oradea, tisztelettel értesíti olvasóközönségét, hogy cégét „Ecclesia” könyv- és kegytárgykereskedésre változtatta.

Rendőri bántalmazásáért két-hét havi elzárásra ítélték két gheorgheni legényt. Mercurea-Ciuc. Saját tud. Bajkó Ignác és Köllő József gheorgheni lakosok a múlt év október 5-én itál hangulatban dalolva igyekeztek haza az utcán. Butui Gheorghe rendőr csendre intette, s mikor ez nem használt, be akarta kísérni őket. Erre a két legény bántalmazta a rendőrt. Az enyhítő körülmények figyelembevételével kétkéthavi elzárást és ezer-ezer lei pénzbüntetést kaptak.

Lovai közé esett egy oradeai fuvaros. Saját tud. Sulyos szerencsétlenség történt kedden este a Doina utca 16 szám alatti ház udvarán. Martini József 54 éves fuvaros egy szekér homokot szállított haza a folyóból, hogy azt reggel rendelkezési helyére vigye. Amikor a fuvaros a megrakott szekérrrel beért az udvarra, a lovak közé csapott, de oly szerencsétlenül, hogy lezuhant a szekér üléséről és lovak keresztülgázoltak rajta. Martint életveszélyes állapotban szállították a mentők a kórházba.

* Tulságosan vérmes embereknél, kiváltképp akiknél az igen nagy nedvdűsség mindenféle kellemetlen tünete, mint gyors elfáradás, elbágyadás, a teltség érzete, gyakran jelentkeznek, kitűnő hatással szokott járni, ha három hétig naponta reggel, éhgyomorra egy pohár természetes „Ferenc József” keserűvizet isznak. Kérdezze meg orvosát.

A VÖRHENYJÁRVÁNYNAK KÉT HALÁLOS ALDOZATA VAN SATUMAREN. Saját tud. A városi tisztifőorvosi hivatal közlése szerint a városban vörheny és szamárköhögés ütötte fel a fejét. A vörhenybetegnek száma harminc. Az utóbbi napokban két vörhenybeteg meghalt. Egy hát alatti 30 szamárköhögéses betegot jelentettek be a főorvosi hivatalnak. Baiamaren a vérhasjárvány pusztít s van olyan család, ahonnan két gyermeket is eltemettek. A hatóságok meglették a lépéseket a veszélyes járványok elfojtására.

Magyarország felé élénkül a román tűzifa-kivitel. Bucurestiből jelentik: A Magyarországra irányuló tűzifa export élénkülő útjében halad. Naponta az összes határállomásokon átlag mintegy 130-140 vagon tűzifa kerül kivitelre. Hasonlóképpen fellendült a puhafakivitel Magyarországra felé az utóbbi két évben. A múlt év hasonló idővel szemben azonban puhafakivitel mintegy harminc százalékos visszaesést mutat.

Kávéházakban, vendéglőkben kávé mindenütt a „MAGYAR LAPOK”-at.

WINDSOR HERCEGEK MOSZKVÁBAN. Párizsban jelentik: A Paris Soir szerint a szovjet berlini nagykövete kormánya nevében meghívta a windsori herceget és feleségét, hogy november 7-én utazzanak Moszkvába és vegyenek részt a szovjet-orosz forradalom huszadik évfordulójára alkalmissal tartandó ünnepeken. Hír szerint a herceg hajlandónak mutatkozott a meghívás elfogadására és szovjetországi időzése során elsősorban a munkások anyagi és erkölcsi helyzetét szándékozik tanulmányozni. Meglátogatja állítólag a Donec-medence szénbánya vidéket is. Moszkvában Stalin kihallgatáson fogadja a herceget. A lap szerint a szovjet nagykövét megkérte a herceget, hogy az orosz munkáosztály érzékenységének kiméltése végett szovjetországi tartózkodása alatt ne címeztesse magát hercegnek, hanem csak röviden Windsor urnak. A Paris Midi hírnél tudósítja a herceget november hó 7-ére várják Moszkvában. Ezeket a híreket más forrásból nem erősítették meg.

Átadják rendeltetésének a Rulikovszky temetőben épült halottasházat. Oradea. Saját tud. A városi tanács kedd délutáni ülésén foglalkozott a Rulikovszky temetőben épített halottasház kérdésével. A halottasház ugyanis már hosszú idő óta készen áll, azonban a temetkezési intézetek fellebbezése akadályozta megnyitását. Első fórumon a temetkezési intézetek fellebbezésének helyt adtak és most kerül tárgyalásra az ügy a második fórumon. A tanács nem várja be a döntést és október utolsó napjaiban ünnepélyesen átadja rendeltetésének a halottasházat. A halottasház használatáért egyébként „fenn tartási költségek” címen elsőosztályú temetésnél 600 leit, másodikosztályunál 400 leit, míg harmadosztályunál 200 leit szednek a temetőző felektől.

KI NEM TETTE MÉG FEL A

KÉRDÉST.

milyen lett volna a történelem folyása, ha Napoleon nem vesztette volna el a waterlooi csatát és a kérdésnek van jogosultsága, mert nem sok hiányzott, hogy ez a csata, amely a császári seregek pusztulásával végződött, újra a napoleoni géniusz fényes győzelmét jelentse.

Valóban, 1815. június 18.-án délután 5 órakor, Wellington angoljai haboztak; de ebben a döntő pillanatban a francia hadsereg jobb szárnyával szemben újabb ellenséges hadsereg jelenik meg, Blücher marsall poroszai személyében. A franciák ebből az irányból Grouchy marsall érkezését várták. Hogy meggyorsítsa érkezését, a császár stafétát staféta után küldött.

De egyik sejt érte el célját. És amikor a császári hadsereg, e rettenetes nap fáradalmaitól elgyötörve döntő segítséget várt, két ellenséggel szemben állott. Ezen idő alatt Grouchy marsall seregei nem messze tétlenül táboroztak.

MA NEMCSAK A SORS KEGYELTJEI, de minden halandó rendelkezésére áll gyors és egyszerű közlekedési eszköz, amely megelőz hibákat és megakadályoz felesleges várakozásokat — a telefon.

SOCIETATEA ANONIMĂ ROMÂNĂ DE TELEFONE

rendelkezésre bocsát telefon-utmutatót, amely minden tudnivalót tartalmaz, valamint a helyközi és nemzetközi beszélgetések díjazását is.

Uj üzlet! Uj áru! Uj árak!

„CUBA“

fűszer, csemege és cukorka üzlet
Oradea, Avram Iancu-utca 10.

1 kg. feles fehér dióbél	40 lei
1/4 kg. magnas keverék pörkölt kávé	45 ..
1 dgr. valódi orosz tea	3, 4 és 5 ..
„Suchard“ főző csokoládé kilója	110 ..
„Suchard“ 10 deka	12 ..
10 dg. dupla malata cukor	4 ..
10 deka savanyu	5 ..
10 dg. csokoládé praliné és krém figura	8 ..
1 doboz 5 pontos ringli	13 ..
1 doboz Lica sajt 6 drb	14 ..
Arany korona trapista sajt 10 deka	7 ..
Svájci ementáli sajt 10 dg	10 ..
Nagy maslina 10 dg.	5 ..
10 deka mustár	4 ..
Egy kg. dupla tojásos makaróni	20 ..
Egy kilogramm uj füge	36 ..

Liszt, cukor, Franck, stb. fűszerárak teljesen gyári árban. Kirakott áruinkat és árainkat a nagyérdemű vevőközönség figyelmébe ajánljuk

„CUBA“-cég
Mariska és Magda
Sírada Avram Iancu 10. Telefon 640. szám.

UJRA ALJECHIN VEZET A SAKKVILÁGBAINOKSÁGBAN. Rotterdamból jelentik: Az Euwe és Aljechin közötti sakk-világbajnoki mérkőzés hetedik játszmáját a 34-ik lépés után Euwe feladta. Aljechinnek most 4, Euwének 3 pontja van.

Szabályozzák a járművek közlekedését a főutcán. Az oradeai rendőrfőnökség a városi tanács leirata alapján a következő rendeletet adta ki: A Regele Ferdinand-utnak a Sztaroveszky-utcaig a Regina Maria-térig elterülő szakaszán délből fél 12-től fél 2-ig és este 6-8 óráig luxusautókon és bérkocsikon kívül, minden egyéb járműnek tilos a közlekedés. Hasonlóképpen tilos ugyan-ezen időközben a zvermekocsikkal való közlekedés is a Regina Maria-tértől a Duca-utcaig. A rendelet ellen vétőket 200-1000 leig terjedő pénzbüntetéssel sújtják. Popovicu rendőrfőnök.

Megkönnyítik a német árubevitelt Romániába Bucurestiből jelentik: A legfelsőbb kontingentálási bizottság fontos Németországból származó áruk bevitelére vonatkozóan úgy döntött, hogy mindazok az importőrök, akik a Németországból származó áru bevitelére kerettel rendelkeznek, dupla bevitteli kvótát kapnak előzetes fizetés ellenében.

KERÉKPÁRON AZ ÉSZAKI SARKTÓL AZ OSZTRÁK FŐVÁROSIG. Bécsből jelentik: Nem mindennapi sportteljesítményt vitt végbe egy 18 éves bécsi fiatalember: Walter Gratz, aki Bécsből az Északi Sark vidékéig kerékpáron tette meg az utat. Végig kerékpározott Észak-Európán, járt a lapp-földön, mely már az északi sarkvidékhez tartozik és utazása közben 5628 kilométert tett meg kerékpáron. Walter Gratz legközelebb világkörüli útra indul kerékpáron. Az utat három évre tervezi.

Temetések. Kiss István építőmester 75 éves korában meghalt. Temetése a Haller-kápolnába volt. — Porubszky János 64 éves korában meghalt. Temetése tegnap volt. — Kottlar Györgyné szül. Fazekas Irma 36 éves korában meghalt. Temetése ma délután lesz. (Erdélyi „Concordia”.)

Legszébb, legolcsóbb
temetéseket végzi a
„CONCORDIA“ (Erdélyi)

SZINHÁZ-MŰVÉSZET

A „Jézusfaragó ember” külföldön

Budapestről írják: Evek óta nem volt a magyar színpadi irodalomnak olyan minden áthangzó, óriási sikere, mint Nyírő József drámájának, a „Jézusfaragó ember”-nek. A székeszék színmű bemutatója óta, társaságok beszédtemája, irodalmi viták középpontja, a színházajáró közönség elmulasztathatlan „megnéznivalója”.

Sikere már tuljutott az ország határain is. Külföldi kiadóvállalatok megbízottai néztek meg Nyírő drámáját a Nemzeti Színházban, s tárgyalásokat kezdtek a szerzővel darabja külföldi elhelyezését illetően. Már készül a „Jézusfaragó ember” német és holland fordítása. A darab magárávonta Európa ér-

deklódását és rövidesen elindul hódító útjára a határokon túl.

A cluji színház a közeljövőben mutatja be Nyírő darabját. Talán még az idén rákerül a sor a bécsi premierre is. Jövőre Hollandiában mutatják be. Budapesten pedig esztendő-estére táblás házak nézik végig a székeszék színjátékot.

A Nemzeti Színház kénytelen volt elhagyni az Ember tragédiája felújítását a Nyírő-darab sikere miatt. Valószínű, hogy egész esztendőben műsoron marad a Jézusfaragó ember. Ezen a héten is négyszer szerepel a plakáton: kedden, szerdán, pénteken és vasárnap.

A Warner Bros filmgyár egyik főnökének érdekes nyilatkozata Budapesten. A filmgyártás tökéletesítésének amerikai uttorói közül az egyik Jack Warner, néhány napig Budapesten tartózkodott. A híres Warner Bros-gyár juniorfőnöke elutazása előtt a sajtó és a magyar mozi szakma tagjai tiszteletére ótóra teát rendezett, amelyen egy ússzágirónak alkalma nyílt a kiváló amerikai szakemberrel beszélgetést folytatni. Jack Warner elmondta, hogy a Warner Bros-gyár egyike a legrégebb amerikai filmgyáraknak. 1904-ben alakult és azóta 800 néma- és 600 hangosfilmet készített, amelyekbe összesen 250 millió dollárt fektettek be. A gyár jövő terveiről a következőket mondotta a kitűnő amerikai szakember: Nemrégiben fejeztük be Zola című filmünket, amely a Pasteur mintájára, történelmi életrajz. Paul Muni játssza ismét a főszerepet, akit mi emelünk a sztárok sorába és akit ma már Amerika legnagyobb jellemzőjének tart mindenki. Most forgatják a Tovarisz című, nálunk is ismert színdarabot, azután kerül sor Reinhardt legközelebbi filmjére, amelyet Dosztojevszkij „Egy játékos naplója” című regényéből készít. További programunkon Axel Munthe „San Michele” című regénye és a Wright-testvérek „Az aviatika története” című műve szerepel. Most a Warner-gyár kötelekében működő magyarok iránt érdeklődött az újságíró. A nálunk dolgozó magyarok élén — mondotta Jack Warner — Kertész Mihály áll, aki gyárunk főrendezője, Herczeg Géza pedig a scenario-írók között az első. Magyar művészek közül Lukács Pál, Várkonyi Mihály és Duna Stefi szerepelt eddig a Warner-filmeken. Végül a színes filmek iránt intézett kérdést Jack Warnerhez, amire a következőkben válaszolt: 1922-ben csináltuk az első színes némafilmet, 1927-ben az

első hangosfilmet és most készült el az új színes-stúdióban a Fod for Scandal című új színes hangosfilmünk. A színes filmnek feltétlenül van jövője, de a jelen pillanatban még csak kísérleti stádiumban van. Lehet, hogy már rövidesen tökéletesítik a technikáinkat és akkor kétségtelenül a legnagyobb sikerre számíthat, mert többet nyújt, mint a hangos fekete film. Melyik filmen és melyik sztáron kerestek legtöbbet? — volt az utolsó kérdés. A Singing Fool volt a legnagyobb üzleti sikerünk és Rin-Tin-Tin volt a legelősebb sztárunk, mert annak elég volt naponta egy darab csont...

MEGHALT TURCSÁNYI OLGA. Budapesti híres primadonnája kedden meghalt egy budapesti szanatóriumban. Turcsányi Olga a múlt század nyolcvanas és kilencvenes éveiben a legünnepeltebb magyar színésznők egyike volt. Mint majdnem valamennyi kiváló magyar színésznő, pályája kezdetén ő is a cluji színház tagja volt s már itt megalapozta hallatlan népszerűségét. Leghíresebb alakítása a „Vig özvegy” címszerepe volt s ezt a szerepet többszázszor játszotta Budapesten. Rendkívül bájos egyéniség volt, gyönyörű hangja még fokozta azt a hatást, ami minden fellépését kísérte. A színpad világából már régebben visszavonult s egy kis budai trafikban szerezte meg mindennapi kenyerét s álmódzott emlékezős sikereiről. Ötvenkilenc éves volt.

SPORT

A brailai sportbotrány részletei

Brailából jelentik: A brailai vasárnapi botrány részletei csak most kerülnek nyilvánosságra a maguk teljes valóságukban. Dr Iuga Livius a szövetségnek jelentést tett az esetről és előadásából a következők derülnek ki:

A Kinizsi kérte, hogy Braila legjobb szállodájában helyezték el. Arra való hivatkozással, hogy nincsen hely, egyik harmadrangú szállodába irányították a vendégcsapatot. Adott pillanatban gyanus külsejű egyénekből álló csoport özönlötte el a szállodát és halálra keresték nemcsak a timisoarai játékosokat, de dr Iuga Livius is, aki, mint ismeretes, egyike volt az új bajnoki

beosztás, tehát a DUIG első ligába kerülése ellenzőinek. Amikor a DUIG emberei nem tudták megtalálni azokat, akiket kerestek, hajnali négy órakor cigánybandával tértek vissza és reggel hat óráig pokoli macskazenével csaptak lármát, hogy a Kinizsi játékosai ne aludhassanak.

A pályán példátlanul durván játszott a DUIG, úgy, hogy Szutort, aki ököllel támadt Thierjungra, a bíró kiállította. Emiatt Hiescu bíró félholtra verték és alig tudott Galacra menekülni. Még bíródját sem vette fel. Ugyanígy menekült a Kinizsi is: még a költségeit sem vette fel.

Magyarország—Felsőszilézia válogatott 8:6. A magyar ökölvívó csapat szép győzelme Liebnitzben.

Románia hivatásos teniszbajnokságát Ilie Ivan nyerte meg aki a döntőben 6:0, 6:3, 6:0 arányban győzte le Mitica Teodorescut.

Érdekes műsorú atlétikai versennyel zárja atlétikai évét a KAC. Clujról jelentik: A Cluji Atlétikai Club vasárnap zárja az 1937. évi atlétikai tevékenységét. A szezonzáró verseny október hó 24-ikén reggel 10 órakor kezdődik a következő műsorral: 100, 300, 1000 és 2 ezer méteres síkfutás, 110 méteres ifjusági gátfutás, magasugrás, távolugrás, súlydobás, diszkoszvetés, svédstaféta. A KAC a versenyre külön meghívót nem bocsátott ki.

Jugoszlávia—Olaszország 4:2. Ezzel az eredménnyel végződött a milánói jugoszláv—olasz KK teniszmérkőzés.

A Paris Soir meglehangú cikke a magyar sportról. Budapesti jelentik: Európa egyik legelterjedtebb napilapja a Paris Soir legújabb száma ismét nagy cikkben foglalkozik Magyarországgal, ezúttal a sporttal kapcsolatban. A lap munkatársa beszámol magyarországi tapasztalatairól és cikkében a magyar sport szervezetének kérdésével foglalkozva megállapítja, hogy azok a nagyszerű eredmények, amelyeket a magyar sport elért, nem véletlenül jöttek létre, mert a magyar sport szervezete a legtökéletesebb azok között, amelyeket a kontinensen látott. A cikkíró különösen kiemeli a testnevelési törvény hetedik szakaszát, amely arról rendelkezik, hogy az ipari és kereskedelmi vállalatok ha legalább ezer alkalmazottjuk vagy munkásuk van, kötelesek gondoskodni azok testnevelési szükségletéről. Különösen meglegő hangon emlékezik meg a törvény Kormányáról, az OTT elnökéről.

Arcéhirodások

Lakás

Butorozott
szoba, fürdőszoba használatra november 1-re kiadó. Ugyanott szobanövények olcsón eladó. Oradea, Str. Delavrancea 32. szám.

Egy borpince
azonnalra és egy szerény magános szoba november 15-re kiadó. Bodnár, Oradea, Tache Jonescu 45. szám.

Kiadó
1 szobás, szép utcai lakás november 1-re. — Oradea, Str. Ion Ghica 17-a. szám.

Szép egyszobás lakás
mellékhelyiségekkel és mosókonyha használatra november 1-re kiadó. Oradea, Str. Dimitrie Cantemir 39.

2 szobás
előszobás utcai lakás kiadó november 1-re. Oradea, Str. Bratianu No. 52.

Kiadó
4 szobás parkettes összkomfortos ur lakás. Megtekinthető 11—12. Oradea, Strada Holban 44. szám.

Kiadó
november 1-re 3 szobás, fürdőszobás udvari lakás, ugyanott egy 2 szobás. Oradea, Ciocariu-utca 41. szám.

Utcai háromszobás
lakás mellékhelyiségekkel, november 1-re kiadó. — Utcái butorozott szoba azonnalra kiadó. Oradea, Parcul Carmen Sylva 6. szám.

Kiadó
2 szobás mellékhelyiségekkel álló lakás november 1-re. Cim: Oradea, Str. Bratianu 55.

Háromszoba
előszoba fürdőszobás lakás november 1-re kiadó. Oradea, Strada Aurel Vlaicu 31-a.

Különféle

Női és férfi kalapok
készítését olcsó árban vállalom. Mester kalapos, Oradea, Strada Alexandri 16. szám.

Oktatás

Láposy Erzsébet
zenetanár
tanít hegedűt, zongorát, zeneelméletet. Oradea, Str. Simeon Stefan 20. szám.

A kiadóhivatal üzenetei

P. O. D. jellegének üzenjük, hogy a „Victoria” bank, amely különféle sorsjegyek eladásával foglalkozott, a megadott címen nem található. Alkalmilag megszűnt és tulajdonosa is külföldre távozott. Közelebbi levélben.

Péterfi E. és Garabet G. Copsa Mica. Kérésükre köszönettel igazoljuk 1937. december 31-ig szóló előfizetésük vételét.

Készült a Szent László-nyomda Rt. körforgóképezésén Oradea, Str. Regele Carol II. No. 8.

Adás-vétel

Vennék
1 és félx2 m. kamrához való használt faanyagot. Oradea, Str. Avram Jancu 13. II. emeleti lépcső. Délelőtt 1—3 óráig.

Eladók
nyolc-tíz hetes angol fajú malacok. Oradea, Str. Bratianu 24. szám.

Egy
nagy fajta nőstény bulldog kutya eladó. Oradea, Str. Muresan 12.

Zongoraladát
2 m. hosszú 1.70 szélességet megvételre keresek. Cimeket a kiadóba kérek.

Összecsukható vaságy
3 részes matracokkal olcsón eladó. Oradea, Str. Regele Carol II. No. 19. Chaura.

Eladó
versenyzongora. Oradea, Str. Bratianu 27.

Jókarban lévő
komplett hálószoba, kápek, ágytakaró, elköltözés miatt eladó. — Oradea, Str. Nic. Zsigai 52. szám.

Jókarban lévő
2 sötétkék Neumann télikabát 6—8 éves gyerekeknek eladó. Oradea, Str. Bratianu 29. szám.

Eladó
egy jókarban lévő barna gyermek bunda, (hét éves leánykának) és egy férfi rövid bőrkabát, Oradea, Str. Vlahuta No. 34.

Használt
téli kabát. 14 éves fiúnak eladó. Oradea, Str. Millerand No. 3. I. emelet jobbra.

Egy sötétkék
női télikabát kisebb alakra eladó. Szabó J. Oradea, Str. Gheorghe Lazar No. 5.

Fekete női kabát
középtermetre eladó az udvarban. Oradea, Str. Vlahuta 72. szám.

Alkalmazás

Fiatal úriasszony
házvezetőnőnek elmenne magános hölgyhöz, vagy idősebb házaspárhoz. Cimeket a kiadóba kér.

Bejáró mindenest
keresek. Özv. Senor Aladárné, Str. Principele Mihai 16. Oradea.

Házvezetőnőnek,
bejárónőnek elmenne özevgyasszony, vidékre is. Burikné, Oradea, Str. Turnatorului 7.